

Pasauliečių apaštalavimo centras

Sena problema ir nauji motyvai jai aiškintis*)

STASYS YLA

Prieš porą metų iškilo klausimas, ar šio krašto lietuviams katalikams nereikia naujo centro, kuris visus apjungtų, išjudintų, įkvėptų naujos gyvybės. Apie tai pradėta daugiau rašyti, diskutuoti kunigų ir pasauliečių suvažiavimuose, pagaliau imta ieškoti sprendimų.

Sprendimų kol kas nerasta, ir matysime kodėl. Nuomonių skirtumai tebėra nesuderinti. Jiems aiškintis ir naujesnių gairių paieškoti kaip tik ir skirtas šis pranešimas.

1. Motyvai, nuomonių skirtumai ir neaiškumai

Buvo iškelta įvairių motyvų, kodėl mums reikia tokio centro. Iš jų svarbiausi buvo šie:

1. Lietuvių religiniai — bažnytiniai reikalai tebėra decentralizuoti.

2. Tie reikalai palikti vieniems kunigams, o tuo tarpu naujoji Bažnyčios kryptis reikalauja aktyviau įjungti pasauliečius.

3. II Vatikano dekretas apie pasauliečių apaštalavimą (par. 26) rekomenduoja steigti "pasauliečių tarybas padėti Bažnyčiai apaštalauti".

4. Tokios tarybos jau steigiamos įvairiuose kraštuose ir iš jų sudaromi centrai.

5. Iš lietuvių panašias tarybas jau sudarė katalikai Vokietijoje, o Kanadoje pernai sudarytoji laikinoji taryba šių metų spalio 4 d. bus pakeista pastoviąja.

Amerikoj, besvarstant šį klausimą, iškilo nuomonių skirtumai bei neaiškumai dėl keletos dalykų:

1. Dėl vardo — kaip tokį dalyką tiksliau vadinti — Katalikų Centru ar Taryba bei Senatu? Taryba ir senatas reikštų tą patį, o centras būtų vieno ar antro valdyba — vykdomasis komitetas.

2. Dėl paskirties: kam tokios tarybos su Centru reikia — problemoms studijuoti, veiklai aktyvinti ar religinę veiklą koordinuoti?

*) Pranešimas Kunigų Vienybės seimui š. m. liepos 1 d. Chicagoje.

Šiame numery

- Apie tautinio heroizmo realizmą.
- Pasauliečių apaštalavimo centras.
- Iš didelio rašto išėjo iš krašto.
- Eugenio Montale eilėraščiai.
- Ar svarbu operai geras libretas?
- Šis tas apie "Mažąją lietuviškąją tarybinę enciklopediją".
- Kaip buvo užimta Utena.
- Nauji leidiniai.
- Kultūrinė kronika.
- Akademines provalstės.

3. Dėl apimties bei sudėties: ar Taryba turėtų būti iš vieno pasauliečių ar kartu su kunigais, atseit — apjungianti kunigus ir pasauliečius?

4. Dėl sudarymo būdo: ar Tarybą turėtų kas nors sudaryti iš viršaus, ar ji būtų rankama demokratiniu būdu.

Be šių klausimų pasirodė verti dėmesio dar keletas kitų:

1. Kas turėtų imtis iniciatyvos Tarybą sudaryti bei Centrą steigti?

2. Kas tokį Centrą autorizuo-
tų bei legalizuotų?

3. Kas ir kaip spręstų Centro kompetenciją kalbėti vienu ar kitu klausimu ir daryti sprendimus?

2. Ar iš tikro reikia naujo Centro Amerikoje?

Nors diskusijos tuo reikalu yra įsibėgėjusios, tačiau dar ne vėlu klausyti, ar mums iš viso reikia naujo Centro Amerikoje? Juk čia veikia Kunigų Vienybė, kuri atstovauja lyg ir hierarchinį organą liet. religiniams reikalams. Tokias kunigų vienybes bei tarybas (Clergy Councils) amerikiečiai pradėjo steigti visai neseniai ir tik pernai sudarė savo centrą Chicagoje. Tuo tarpu lietuvių turime Kunigų Vienybę jau 60 metų. Tiek pat metų veikia ir mūsų Katalikų Federacija, kuri apjungia visas katalikų organizacijas. Federacijos tikslas, pagal 1946 metų įstatus, buvo aptartas taip: "Katalikiškoji akcija pagal Bažnyčios šūkį Visa atnaujinti Kristuje."

Tos dvi mūsų "struktūros" — KV ir KF — rodo, kad mes užbėgome už akių daugeliui kitų kraštų ir pralenkėme II Vatikano pageidavimus. Dėl to nebūtų mums reikalo šiuo metu sekti kitus, nes kiti mus seka su dideliu pavėlavimu. Mūsų problema būtų ne kurti ką nors naują iš esmės, kaip tai daro kiti, bet tik naujai persitvarkyti, atnaujinti tas esamas struktūras ir labiau jas pritaikyti II Vatikano reikalavimams. Pati išmintis sako, kad jokios struktūros, net ir pačios geriausios, negali visą laiką likti veiksmingos. Pagaliau negali būt laikoma tobula ir sėkminga, kas tiko prieš 60 ar 30 metų, nes gyvenimas pastaruoju metu labai pasikeitė ir socialiniai reikalavimai darosi kiti.

Iš tikro, Kunigų Vienybė ir Katalikų Federacija toli gražu nepralenkė šių dienų gyvenimo, net gi nepasivijo, nors ir stengėsi laiku nuo laiko keisti bei tobulinti savo įstatus. Aiškiai matoma, kad tos dvi mūsų struktūros pastaruoju metu pasidarė nebeveiksmingos. Jos nebėra pažangios nei uždavinių pasirinkimo, nei priemonių vartojimo, nei gyvenimo reikalavimams atitikimo. Ko gi tad reikia šioms struktūroms? Ko reikia patiems lietuviams katalikams šiais pava-

Sv. Juozapas V. K. Jonyno skulptūra granite St. Braudens bažnyčioje, Bronx'e, N. Y. Nuotr. V. Maželis

tikiniais laikais?

Kai kas iš mūsų galvoja, kad tik sudaryti iš abiejų struktūrų naują gyvsnį branduolį, bent studijinį, kuris apčiuoptų naujas veiklos problemas ir įkvėptų seniems organizmams naujos dvasios (plg. Pr. G., Draugas 1968, liepos 27). Kiti galvoja, kad studijinio centro per mažą. Reikia pirmon eilėn veiklos centro, kuris ateitų su naujais, efektingesniais metodais bei priemonėmis ir kuris visą katalikų veiklą, visose srityse sėkmingai aktyvintų ir koordinuotų. Studijinis momentas tų tikrai būna, tačiau jo pabalnis (Pr. G., Tėviškės Žiburiai 1968, rugs. 19).

Kaipgi toks centras galėtų veikti tarp dviejų jau esamų, minėtų struktūrų? Ar jis būtų šalia jų, ar būtų virš jų, kaip vyriausioji kepurė, ar būtų joms palenktas? Sprendžiant iš pareiškimų, kurį Katalikų Federacija yra padariusi pernai (Draugas, rugp. 31), toks Katalikų Centras veikėtų "per Federaciją ir Kunigų Vienybę" ir jis "turėtų tik direktyvinės galios". Kunigų Vienybės ir Federacijos centro valdybos buvo pasiūmusios tokį centrą sudaryti iš 5 asmenų, kurių 2 būtų skiriami iš Federacijos, 2 iš Kunigų Vienybės ir 1 parenkamas vysk. V. Brizgio. Federacijos kongresas, vykęs pernai rudenį, šiam projektui nepritarė. Motyvai prieš tokį centrą, be kitko, buvo šie:

1. Toks centras, kuris būtų su-

darytas jau esamų dviejų centrų ryšys. Jeigu taip, tai mūsų buvusių dvi struktūros būtų paliktos ir nejudintinos. Kitaip tariant, mums reikia atsisakyti min-
ties steigti naują trečią centrą, šalia esamų dviejų, arba kurti naują vieną centrą vietoj turimų dviejų.

2. Būdamas ne savarankus, toks centras būtų ir neveiksmingas ta prasme, kaip norima ir laukiama.

3. Jis neatstovautų ir visų katalikų, nes būtų sudaromas iš čia viršaus, o ne delegavimo bei rinkimo pagrindu.

3. Kodėl ir kaip mes susipainiojome?

Sprendami šį klausimą, atrodo, mes kažkur įklūpome ir negalim kol kas išbristi. Jaučiam reikalą atnaujinti aptingusį katalikų veikimą, bet nežinome, kaip geriausiu būdu tai padaryti. Bepiga Vokietijos ir Kanados lietuviams, kurių katalikiškasis gyvenimas žymiai mažiau išplėtotas. Jie eina pirmyn su savo centru kūrimu paprasčiau ir tiesiau, o mums sunku atsisakyti, ką jau turime, ir žymiai sunkiau suderinti išaugusias organizacines šakas. Ko gi mums reikia?

Pirmiausia mums reikia išsiaiškinti vieną dalyką. Ar mes pasiliekam prie to paties organizacinio pasidalinimo principo, kurį buvom pasirinkę prieš 60 metų, būtent — kad veikia du centrai: vienas kunigams, antras pasauliečiams. Šis principas, atrodo, laikytinas galiojančiu ir dabar po II Vatikano, nes ir kituose kraštuose dabar naujai kuriamos atskiros kunigų ir pasauliečių ta-

Kertinė Parastė

APIE TAUTINIO HEROIZMO REALIZMĄ

Neseniai vienas tautietis atsiuntė man gana priekaištingą laišką, liečiantį ne tik mane, bet drauge ir kitus lietuvių rašytojus. To žmogaus galva, girdi, nereikia vaikytis "tarp tautinių šmėklių", nes nereikia mums "tarp tautinio žanro formų". Ir gale jau beveik įsakymas: "Parodyk man bent vieną knygą, kuri žadintų mūsų jaunimą".

Kartu suvedant visų tų priekaištų ir pageidavimų balansą, tenka galvoti, kad lietuviams rašytojams svetimoje užkraunama pareiga rašyti pagal "tautinę nuovoką", operuoti superlatyvinio heroizmo temomis, iš ko mūsų jaunimas semtųsi lietuviško stiprumo ir meilės Lietuvai.

Suprantama, visa tai atskamba tomis pat gaidomis ir tuo pat raugu kvepia, kuo pilni ataskaitiniai suvažiavimai okupuotoje Lietuvoje. Ten, pavadinę rašytoją "žmogaus sielos inžinieriumi", komunistai nuolat ragina ir verčia rašyti apie savo doktrininius siekius, apie savo doktrininės vizijos ir kurti, kad ir nerealius, bet savus, doktrininius tipus. Savo laiku, pakankamai susipažinęs su socialistinio realizmo esme, aš rašiau apie tai "Pradalgės" almanache. Kaip tik tada aš gavau keletą laišku iš mūsų literatų. Jie buvo patenkinti mano studijėle. Ir ten man įkrito mintin posakėlis, kad mes tuo ir esame gyvi, kad neturime diktato rašyti kokio nors autoriteto aprobuotomis temomis.

Mūsų tautinio heroizmo realizmas pats savaime išplaukia iš mūsų gyvumo. Šlaitui nereikia herojiškos pozos skelbti mūsų egzistencijai heroikai. Jam pakanka vien atsidusti, kad tas atodūsis dėl menkščio objekto staiga atskambėtų mūmyse, liktų ilgai gyventi su mumis ir net mus pergventų. Laisvoji lietuvių literatūra beveik nežino priekaištinių temų. Ji visad buvo labai savarankiška ir pakankamai drąsi. Romanas "Tiesiu keliu" buvo sujungtas su tendencija ir todėl liko už literatūros ribų. Už literatūros ribų gal bus ir keletas egzilių sukurtų veikalų, kur patriotiniai pamokslai nieko nesukrečia, bet vien troškina nuoboduliu. Kada publicistika, kur mums labai reikalinga tendencija (gyvybės ženklas) nustelbia mums išraišką, kūrinys tada pasmerkamas gimti negyvu kūdikiu. Tačiau pats faktas, kad ant alkmens auga ir žydi gėlės, jau deklaruoja mūsų didžiulį atsparumą išlikti, duoti ateidai, brandinti tautą, duoti ateidai, brandinti tautą, duoti ateidai, brandinti tautą.

— Tai buvo atsitikimas su vienu lietuviu, sako romano personažas. Lietuvis stengėsi ištrūkti iš kalėjimo vienutės, patekti bent į ligoninę. Jis prarijo aluminį šaukštą, stengdamasis turėti pagrindą operacijai. Tačiau prieš pat tą operaciją gydytojas chirurgas buvo suimtas ir išgabentas į tremtį.

Ar mes nepajuntame, kartu gal ir su viso pasaulio skaitytomis, kokiame kalėjimo sąlygose buvo tas neįvardintas lietuvis, kuris iš kalėjimo karcerio gelbėjosi, prarydamas aluminį šaukštą? Čia rusų rašytojas nedemonstravo nei "tautinės heroikos", nei apriorinių tendencijų smerkti ar kelti protestus.

Solženicinas nepausdinamas Tarybų Sąjungoje. Tuo jis skaudžiai baudžiamas už neklausumą "socialistiniame realizme". Ir tai padaro jį rašytoju, kurio nemėgsta režimas, bet kurį adoruoją pasaulis. Jis savo tėvynėje gyvena mistinėje tremtyje, kaip mes už tėvynės ribų gyvename vis dėlto tėvynėje. Hercenas, Blasco - Ibañez ar Šlaitas — jie ir jų kraštas yra viena nedalomą visybę. Jie yra skelbėjai reiškinio, didesnio už publicistiškai suvoktą raštiją. Jie skelbia savo nepakartojamą savitumą. Rašytojai net suformuoja tautą. Drįstu tvirtinti, kad mus suformavo ta mūsų literatūra, kuri dabar, kaip sarkofagose, įėjusiai į literatūros vadovaliuose (tik ne tarybinės laikos).

Kūrybinio savitumo ir nepatiriant ir džiaugiantis. Gau-

(Nukelta i 2 psl.)

Pasauliečių apaštalavimo centras

(Atkelta iš 1 psl.)

uždavinius. Tik dėl to mes šį reikalą svarstome savo seime, juo rūpinamės, norim patalkinti pasauliečius, nes norim geresnio bei tikslesnio su jais bendradarbiavimo tos pačios Bažnyčios reikaluose.

4. Centras turi išaugti iš Tarybos, o Taryba — iš žmonių

Kalbant apie federacijos reorganizavimą, reikėtų atkreipti dėmesį į kitą principą — Centras (arba Valdyba) turi išaugti iš Tarybos, o ne Taryba iš Centro. Katalikų Federacija, tiesa, yra turėjusi savo Tarybą, bet, pagal įstatutą (1964, VII) tarybą sudarė: Federacijos centro valdyba, Federacijos apskričių pirmininkai ir sekretoriai, centrinių organizacijų pirmininkai ir sekretoriai ir katalikų laikraščių redaktoriai. Tokia taryba faktiškai yra valdybinė; ji tik pagalbinė, patariamoji priemonė centrui. Tuo tarpu negalima kalbėti apie Federaciją, kaip visų katalikų Centra, kol ji neatsiremia į platesnį pagrindą. Plačiausias pagrindas katalikams yra parapijos; mažiau platus, bet reikšmingas yra organizacijos. Federacija ligi šiol rėmėsi tik atskirais lietuviais ir jų organizacijomis (Ist. 1946, IVa) ir nesvarstė parapijos reikalų (Ist. 1932, tikslas I). Tuo tarpu II Vatikano dekretas apie pasauliečių apaštalavimą pirmą eilę išskiria parapijas (par. 10), kur pasauliečių apaštalinė veikla turėtų išsiskleisti. Taigi, Federacija reorganizuojant, reikia sudaryti pirmiausia jos Tarybą iš parapijų ir organizacijų atstovų. Parapijos, po II Vatikano dabar turi ar netrukus turės savo rinktinės tarybas; iš jų praplinių tarybų po vieną atstovą pasaulietį turėtų gauti ir Federacijos Taryba. Tautinių lietuvių parapijų, pagal amerikiečių statistiką (The Sociology of the Parish, Bruce 1950, 162), yra buvę 103, dabar berods nukrito ligi 86. Tad didžioji Tarybos narių dalis būtų parapijų tarybų atstovai.

Antroji Federacijos Tarybos pozicija būtų organizacijų atstovai, tačiau reviduojant patį jų atstovavimą kiek kiti būdai. Katalikų sąjoka šiandien yra prasiplėtusi, tad nereikėtų iš atstovavimo išjungti ir tokių organizacijų šiandien rastume daugiau, kurios panorėtų dalyvauti katalikų taryboje. Paprastos organizacijos galėtų deleguoti po 1, o federatyvinės po 2 ar 3 atstovus. Iš viso galėtų jų būti Taryboje apie 20 ar 25 nariai.

Trečias elementas būtų moterų vienuolijos, kurių apaštalinis darbas, kurias apaštalinis darbas remiasi pasauliečių kunigyste, kaip ir kitų katalikų. Kai vyrai vienuoliai, daugiausia kunigai, priklauso Kunigų Vienybei, tai moterų vienuolijos, viso keturios, dar pridėjus mažą benediktinių grupę, galėtų turėti Taryboje 5 savo atstovus. Taip sudarytų Federacijos Tarybą maždaug iš daugiau kaip 100 asmenų ir ji galėtų būti lyg ir Amerikos lietuvių katalikų senatas.

Taryba būtų pagrindinis, apsprendžiantis elementas šioje struktūroje. Iš jos turi išaugti ir nuo jos priklausyti pats Centras.

Šiandien, po II Vatikano, kaip tik daugiausiai kalbama apie tarybas ir jų sudarymo būdus, nes tai yra svarbiausia. Tad ir reikia Tarybos ne tam, kad ji išrinktų tiktai Valdybą, arba sudarytų Centra ir toliau nieko neveiktų. Statutas turėtų numatyti tarybų darbą ir uždavinius, kuriuos ji atliktų pasidalinusi komisijomis įvairiomis sritimis: jaunimo, šeimų, spaudos, liturginiams reikalams ir kitoms. Taryba turėtų būti sudaroma bent 7 metams, o Valdyba arba Centras bent 3 metams iš kokių 7 ar 9 narių. Prie pasauliečių tarybos Centro turėtų būti ir Kunigų Vienybės atsto-

vas palaikyti ryšiams ir uždaviniams derinti.

5. Nauji tikslai ir nauja orientacija

Federacija pagrindiniu savo tikslu buvo įrašiusi katalikiškąją akciją. Šiandien ši akcija nebeišreiškia to paties, ką II Vatikanas vadina pasauliečių apaštalavimu. Apaštalinis yra Dievo tautos funkcija, ir ji atremta į dvejopą kunigystę — pasauliečių ir pašventųjų žmonių. Pasauliečių kunigystė reikalauja to paties, kaip ir pašventoji, būtent — mokyti, pašventinti, vadovauti, tiktai skirtingu būdu ir skirtingose plotmėse. Nežiūrint skirtingų plotmių ir kartais skirtingų būdų, pasauliečiams tenka liudyti tą pačią tiesą ir skelbti tą patį mokslą, rūpintis malonės gyvenimu ir kulto bei liturgijos reikalais, puoselėti dorines vertybes, ugdyti krikščionišką sąžinę, rūpintis gerais papročiais ir viešąja dorove.

Kadangi apaštalinis darbas trijose srityse suveda kunigus su pasauliečiais, tai apibrėžiant Federacijos veikimo tikslus bei uždavinius, reikėtų nustatyti ribas, kad nebūtų kryžiuojamasi su kunigų ir Kunigų Vienybės uždaviniais. Lig šiol Kunigų Vienybė ir kunigai kitaip žiūrėjo į pasauliečių veiklą Federacijoje. Toji veikla nelietė parapijų, nesitępė į tiesioginio apaštalinio srities. Dabar pasauliečius ne tik reikia įsileisti ir su jais bendradarbiauti tiesioginio Bažnyčios veikimo baruose, bet ir juos skatinti šio darbo imtis ir kartu juos mokyti, kaip šis darbas turėtų būti dirbamas.

Tai yra naujas dalykas daugeliui kunigų. Jis reikalauja naujos orientacijos ir pačiai Kunigų Vienybei. Nei kunigai, nei jų Vienybė negali toliau savęs laikyti katalikų gyvenimo bosais. Aišku, jie liks vadovais, auklėtojais, vyriausiais pašventintojais. Mažiau teks įsakinėti ir diktuoti, daugiau turtis, įtikinti, aiškinti bei aiškintis. Šie dalykai yra gana nauji ir daugeliui pasauliečių, tad ir jiems reikės daug ko mokytis.

Taigi, reorganizacija yra vienas dalykas, o persiorientavimas — kitas. Jeigu mes sugebėsime gerai atlikti formalinę reorganizaciją, tai toli gražu dar nebūsim atlikę pusės darbo. Didžioji darbo dalis ir gal pati sunkiausia yra tas naujas supratimas, kad kunigas ir pasaulietis yra tos pačios Bažnyčios tarnyboje ir kad jiems reikia vienas kito talkos, bendradarbiavimo, darbo pasidalinimo.

6. Išvados ir klausimai diskusijoms

Baigiant, norėtusi padaryti keletą išvadų, kurias seimas galėtų diskutuoti. Dėl to leiskit jas formuluoti pusiau klausimo, pusiau teigimo būdu.

1. Remdamas darbo pasidali-

Pokalbis

Nuotrauka V. Maželio

nimo principą ir ligšiolinę pusšingtonę, ir Konsistorinei Konšimcio praktiką, asmeniškai pasisakiau už du centrus: kunigų ir pasauliečių. Tačiau atsivėlę klausimas nėra skubus, dėl to negiant pakitusių laiko sąlygų ir II Vatikano reikalavimų, tuos du centrus siūlau reorganizuoti. Ar seimas būtų tos pačios nuomonės?

2. Reorganizuojant Federaciją,

dar gali iškilti ir vardo keitimo klausimas. Vardo reikalas nėra esminis, tačiau yra motyvų už tai, kad liktų senasis vardas ir už tai, kad būtų naujas, sakysim — Pasauliečių apaštalinis centras (PAC). Senas vardas mums primintų testinumą ir veiklos tradiciją. Naujas vardas labiau pasia yra tas naujas supratimas, kad kunigas ir pasaulietis yra tos pačios Bažnyčios tarnyboje ir kad jiems reikia vienas kito talkos, bendradarbiavimo, darbo pasidalinimo.

4. Ivedant į Federacijos Tarybą parapijų tarybų atstovus, tektų susidurti su vienu jautriu klausimu — kaip būtų atstovaujamos tos lietuvių parapijos, kurios mažai beturi lietuvių? Tų parapijų tarybos gali būti mišrios tautinės sudėties ir ne be tautinių, o teritorinių parapijų orientacijos. Šis klausimas, manau, galėtų surasti keletą eventualių sprendimų, bet abejoju, ar būtų tikslinga juos šiame seime svarstyti. Viena tik norėtusi pabrėžti, kad dėl šio jautraus klausimo nereikėtų palaidoti paties parapijų atstovavimo principo.

5. Remdamas darbo pasidali-

nimo principą ir ligšiolinę pusšingtonę, ir Konsistorinei Konšimcio praktiką, asmeniškai pasisakiau už du centrus: kunigų ir pasauliečių. Tačiau atsivėlę klausimas nėra skubus, dėl to negiant pakitusių laiko sąlygų ir II Vatikano reikalavimų, tuos du centrus siūlau reorganizuoti. Ar seimas būtų tos pačios nuomonės?

2. Reorganizuojant Federaciją, dar gali iškilti ir vardo keitimo klausimas. Vardo reikalas nėra esminis, tačiau yra motyvų už tai, kad liktų senasis vardas ir už tai, kad būtų naujas, sakysim — Pasauliečių apaštalinis centras (PAC). Senas vardas mums primintų testinumą ir veiklos tradiciją. Naujas vardas labiau pasia yra tas naujas supratimas, kad kunigas ir pasaulietis yra tos pačios Bažnyčios tarnyboje ir kad jiems reikia vienas kito talkos, bendradarbiavimo, darbo pasidalinimo.

4. Ivedant į Federacijos Tarybą parapijų tarybų atstovus, tektų susidurti su vienu jautriu klausimu — kaip būtų atstovaujamos tos lietuvių parapijos, kurios mažai beturi lietuvių? Tų parapijų tarybos gali būti mišrios tautinės sudėties ir ne be tautinių, o teritorinių parapijų orientacijos. Šis klausimas, manau, galėtų surasti keletą eventualių sprendimų, bet abejoju, ar būtų tikslinga juos šiame seime svarstyti. Viena tik norėtusi pabrėžti, kad dėl šio jautraus klausimo nereikėtų palaidoti paties parapijų atstovavimo principo.

Kertinė paraštė

(Atkelta iš 1 psl.)

kartojamo individualumo tema yra tautos turtas. Ant nevaisingos dirvos, ant nualintos žemės neauga pavėsingi sodai. Net tokie menkučiai reiškiniai, kaip literatūriniai konkursai, su tendencija tik išrinktuju temų, su nrimetimu rašytojų dalyviui tam tikrų kvalifikacijų ar diskvalifikacijų, kenksmingi literatūros sampratai ne tuo, kad ten ar kitur gali dalyvauti Jonas, bet negali dalyvauti Petras, arba galima rašyti apie Oną, o negalima paliesti Barbaros, bet tokie reiškiniai kenksmingi tuo, kad čia yra diktatas pačiai literatūrai.

I kūrybos pasaulio harmoniją įsiveržia niekingos kakafozinės gaidos. Tokioms sąlygoms esant, savaime kyla klausimas — ar siekiama kūrinio ar tik protekcinio mūto.

5. Darydami naują žingsnį katalikų veikoje, mes turėtume labai atviromis akimis apsižvalgyti, kas bus pirmoji atnaujinta Centro vadovybė ir kur ji telksis. Nauji Centro vadovai turėtų atteiti su nauja dvasia, II Vatikano dvasia, su platesniais akiratais, su nuolankiu pasirėngimu tarnauti Dievo tautai mūsų tautinėje grupėje, ją telkti ir išmintingai derinti daugelį dalykų, o ypač susiderinti su kunigų darbu. Bent pora iš tų žmonių turėtų iš tos tarnybos pragyventi ir tik tam savo jėgas skirti.

6. Atlikę vieną žingsnį — perorganizuojant Federaciją, — mes turėtume telktis į antrąjį reikalą — restauruoti ir sugyventi mūsų Kunigų Vienybę. Šiam centrui reikia naujų, jaunesnių žmonių, naujos dinamikos ir gero mosto. Reikia ir naujo atgaivinto tikėjimo, jog mes — norim ar ne — esam vienos Dievo tautos "teamas" tam tikrame žaidimo sketoriuje. Palikti šį kūrinių toliau vegetuoti ir nuleisti rankas būtų nusikaltimas, kurio mums niekas lengvai neatleistų.

D R A U G A S
4545 West 63rd Street
CHICAGO 20, ILLINOIS

DR. ANNA BALIUNAS
AKIJ, AUSJ, NOSIES IR GERKLES LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
3858 West 63rd Street
Val.: kasdien 10-12 val. ir 7-9 v. vak. Šeštadieniai 10-11 val. Trečiadienį uždaryta. Ligoniai priimami su sutarimu.
Ofiso telefonas: PR 8-3229
Rez. telefonas: WALBROOK 5-5076

Rezid. telefonas: 239-4663
DR. K. G. BALUKAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS, GINEKOLOGINĖ CHIRURGIIJA
6449 So. Pulaski Road (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Pirmą ligonius pagal susitarimą, jei neatsiliepią, skambinti 374-8012

DR. C. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapimo takų chirurgija
Tel. 695-0533 — Elgin
425 No. Liberty Street
Route 25, Elgin, Illinois

DR. VL. BLAŽYS
PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampas 63-dios ir California
Val.: kasdien nuo 6-8 val. vak. Šeštadieniai 2-4 val. Trečiadienį ir kitu laiku pagal sutartį
Ofiso telefonas: 476-4042
Rezid. telefonas: 5-3048

Tel. ofiso HE 4-5849, rez. 388-2233
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val.: pirm., ketv. 1-4, vakare 7-9, antr., penktad. 1-5, treči. ir šešt. tik susitarus.

Ofiso — HE 4-5758.
DR. S. ir M. BUDRYS
ALERGIJA
2751 West 61st Street
Valandos: antradieniai, penktadieniai 2-3 v., šeštadieniai 10-11 p.p. Ligoniai priimami pagal susitarimą.

deklaracijos? Iš ankstesnių kūrybinio reiškinio faktų gana akivaizdu, kad lietuvis kūrėjas laisvės sąlygose gana kietas medis, norint lenkti ir karpyti pagal sodininko inorius.

Tą tautinio heroizmo realizmą lietuvis kūrėjas reikšia ir turėtų reikšti (jei norės išlikti) tik sandauga savo talento ir individualumo. Tų komponentų stoką neatpirks jokia aukštų idealų deklaracija, kuri tačiau gali būti naši publicistikoje. Net bataliniams pa-

Dr. Ant. Rudoko kabineta perėjo optometristas
CR. EDMUND E. CIARA
2709 W. 51st Street
Tel. — GR 6-2400

Val. pagal susitarimą: Pirmad. ir ketv. 1-4 val. ir 7-9; antradienį ir penktadienį 10-4; šeštadienį 10-2 val.

Ofs. 735-4477. Rez. PR 8-6960
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALISTE — NERVŲ IR EMOCIJŲ LIGOS
Crawford Medical Building
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rez. Tel. GI 8-0873
DR. W. M. EISIN-EISINAS
Akuserija ir moterų ligos
Ginekologinė Chirurgija
6132 S. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepią, skambinti: MI 3-0001.

Ofiso tel. PR 8-2220
Namu — rez. PROSPECT 8-9081
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
J O R S A
2656 West 63rd Street
Pirmad., antradienį, ketvirtadienį ir penktadienį nuo 12 iki 3 val. ir nuo 5 iki 8 v.v. Šeštadienį nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PR 6-6022 Rez. PR 8-6960
DR. E. JATULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika
2815 W. 71st Street
Ofiso val. kasdien nuo 7 iki 9 v.v., antr. nuo 9 iki 12 val.; arba susitarus.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 W. 63rd Street
Val.: kasdien nuo 1-4 p.p. ir 6 iki 8 val. Trečiadienį ir šeštadienį uždaryta

Ofiso ir buto tel. OLYMPIC 2-138
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiadienį ir šeštadienį tik susitarus.

Tel. — RELIANCE 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Lietuvių gydytojas)
3925 West 59th Street
Val.: pirmad., antradienį, ketvirtadienį ir penktadienį nuo 12-4 val. p. p. 6-8 val. vak., šeštadienį 12-2 val. p. p. Trečiadienį uždaryta.

FLORIAN KRASS
(Krasauskas)
REGISTERED PHYSICAL THERAPIST
4738 S. Damen Ave., Chicago, Ill.
Diathermy — Ultrasound — Massage
Tik susitarus
Val.: pirm., antradienį, ketv. penkt. 2-8 v. popiet. Šeštadienį 2-4 val. popiet.
Tel. FR 6-3085 arba FR 6-6885

Tel. ofiso ir buto OLYMPIC 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. Išskyrus trečiadienį. Šeštadieniai 12 iki 4 popiet.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antradienį, ketvirtadienį ir penktadienį 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6-8 val. vakare. Trečiadienį, nuo 11 val. ryto iki 1 val. p. p. Šeštadienį 11 val. ryto iki 1 val. p. p.
Ofiso telefonas: RE 7-1168
Rez. tel. 251 2919

DR. MARIJA LINAS
AKUSERIJA MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telef. HEMLOCK 6-3545
(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą

Ofiso tel. PR 8-7773, Rez. PR 6-4732
DR. A. MACIUNAS
CHIRURGAS
2858 West 63rd Street
Valandos: pirmad., ketv. 5-8 val., antr. ir penkt. 1-4 val. Pirmą ligonius tik susitarus.

veikslams reikia ne tik vaizduojamųjų būklų pažinimo. Francūzų David išliko ne dėl to, kad jis buvo patriotas, bet dėl to, kad jis buvo menininkas. Delacroix, savo simboliais, kaip Laisvė, jo didžiulėse drobėse, buvo tas pats, kaip mums yra Adomas Varnas, lietuviško gamtovaizdžio centre pastatęs koplytstulpį. Ne visada, kas reksninga, yra našu. Tauta, kaip žmogus, yra individas. Leiskite ir jos kūrėjui likti individui.

Tautinio heroizmo faktas šviečia iš kiekvieno mūsų meno veikalo, sukurto svetur.

Jurgis Gliada

Ofiso HE 4-1818 Rez. PR 6-980
DR. J. MESKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas
Val. kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. v. Šeštadienį 9 v. r. — 2 v. popiet.

ASSOCIATE OPTOMETRIST
Lietuviškai kalba
DR. FRANK PLECKAS, OPT.
3424 W. 63rd St., GE 6-7044
Tikrina akis, Pritaiko akinius ir "contact lenses".
Valandos pagal susitarimą. Uždaryta trečiadienį.

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. VIDAUS LIGOS
Tel. Ofiso PR 6-7800; Namų 925-7097
6159 So. Damen Avenue
Valandos tik pagal susitarimą. Trečiadienį uždaryta.

Telef. 423-2660
DR. E. RINGUS
RENTGENOLOGAS
9760 So. Kedzie Avenue
Val. pirmad., antradienį, ketvirtadienį ir penktadienį 8 v. r. iki 9 v. v. Trečiadienį ir šeštadienį 8 v. r. iki 8 v. popiet.

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDIJOS LIGOS
2745 West 69th Street
(Tel. 737-2290 ofiso ir rezidenc.)
Pirmą ligonius tik susitarus — (By appl.)

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PUSLIES IR PROSTATO CHIRURGIIJA
Ofisas 2454 W. 71st Street
Val.: antradienį nuo 2-5 popiet. Ketvirtadienį nuo 6-8 vakaro. Ofiso telefonas: 776-2580. Rezid. telefonas: 448-5545

DR. ALDONA ŠIMKUS
AKIJ LIGOS IR CHIRURGIIJA
PRITAIKO AKINIUS
15542 So. Cicero, Oak Forest, Ill.
Kabineto telefonas: 687-2020
Namų telefonas: 859-1071
Visiškai pasitaikoma

DR. J. J. ŠIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. RELIANCE 5-4410
Rez. GLOVEHILL 6-0617
Valandos: pirm. ir ketv. nuo 12 val. iki 2 val. p.p. ir nuo 7 iki 8 v. vak.; antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 val. p.p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas 3780 W. 71st Street
Telefonas: 925-8298
Valandos: 2-8 v.v. penktadienį 10-11 v. r. 2-5 v. vak. Šeštadienį 1-4 v. vak. Šeštadienį ir trečiadienį uždaryta. Rezid. tel. WA 5-5099

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PROSPECT 8-1233
Ofiso val.: Pirm., antr., treči. ir penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. r. Šeštadienį 2-4 val. popiet. ir kitu laiku pagal susitarimą.

Of. Tel. HE 4-2123, Namų GI 8-6195

DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Pirmą ligonius tik susitarus
Val. 2-4 p. p. ir 6-8 val. vak. Trečiadienį ir šeštadienį uždaryta

Tel. PROSPECT 6-9400
DR. ONA VASKEVIČIUS
(VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6648 So. Albany Avenue
Val.: pirm., antradienį, ketv. 6-8 val. vak., penkt. ir šeštadienį 2-4 popiet. ir kitu laiku pagal susitarimą.

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3150
DR. F. G. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street

Val.: 2 iki 4 v. p. ir 7 iki 8 v. v. Trečiadienį ir šeštadienį, pagal susitarimą

Ofiso tel. 767-2141 Namų 636-4850
DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 So. Pulaski Road
Val.: pirmad., antradienį, penktadienį 1-4 ir 6-8 v. v. ketvirtadienį 6-8 v. vakaro. Šeštadieniai 11-1 val. popiet.

Ganan, ganau avelas...

Nuotrauka V. Maželio

Iš didelio rašto išėjo iš krašto

JONAS AISTIS

Recenzuodamas "Metmenu" 17-tame numery Lietuvoje pasirodžiusią antologiją "Graži tu, mano brangi tėvyne" kažkoks Titas Guopis, gerokai iškrypdamas iš temos, skiria specialiai man didoką išnašą — straipsnį.

Yra, kaip sakoma, nuomonės ir nuomonėlės, kurias reikėtų toleruoti ir gerbti, tačiau nuomonės negali būti gerbiamos, kai jos yra grynos nesąmonės...

Parašiau prieš porą metų straipsnelį apie Expo-67 tautiečių bendravimą su čekistais, strichais ir visasajunginių įstaigų čionovnikais. Į tą mano raštą atsiliepė Vytautas Kazakevičius, nukreipdamas skaitytojų dėmesį į mano nuskiaustus tarybinius dainininkus ir mano apšmeižtus ansamblio "tautinius" drabužius. Sekančiu straipsneliu bandžiau jį gražinti į temą, bet jis vėl negražiais žodžiais pasileido į bolševikinės propagandos dirvonus. Kadangi jis pirmoje replikoje pradėjo mokyti padorumo ir moralės dėsnių, tai jam kategoriškai pasakiau, kad nelinkęs leisti mane mokyti padorumo tam, kuris mane patį apvogė. Po to, patrako vietinės "bendradarbiavimo su kraštu" tetulės, kurios, kaip ne užgesusi ugniavietė, be jokio vėjelio iš mano pusės, ima ir išliėpsnojia... dar ir dabar.

Iš viso atrodo, kad Vytautui Kazakevičiui mano parašymai, jei ir ne itin malonūs, tai visasajunginio valdininko prasme gana naudingi, nes jis "Pergalėje" ir kitur kelis kartus bandė tą djaalogą atgaivinti, tiksliai jam to malonumo linkęs daugiau nesuteikti tuo paprastu pagrindu, kad su pliku nėra ko pėstis.

Ta pačia proga noriu pasakyti, kad ir šiandien nesigailiu Expo-67 iš nuotraukų pavertinės. Mano rašinį, manau, gali pateisinti vien š.m. vasario mėnesį Vilniuje dvi dienas trukusi tautinio drabužio konferencija, kurioje buvo pasmerktos "pseudoliaudiškos tautinio drabužio atmainos" (žr. Kultūros barai, 1969, nr. 4, 41-45 pp.). Kaip prieš porą metų mano dėl tautiškų drabužių profanacijos pareikštas mintis norėjo išjuokti ir suniekti Vytautas Kazakevičius ir visi jo satelitai, o šiandien, žiūriu, mano mintis kartoja rimti konferencijos dalyviai ir net galvoja "įsisteigti tautinių drabužių projektų aprobavimo komisiją". Konferencija pasiekia net tokių kuriozų: "Čia visų pirma minėtinas yra dail. A. Tamošaičio darbas, kuris daugeliui mūsų menininkų tebėra svarbus tautinio drabužio šaltinis".

Ne kartą esu pasakęs, kad tie, kuriems patinka bendrauti su tarybiniais pareigūnais, yra laisvi tai daryti, tačiau esu priešinąs tiems Hitlerio broliams, kurie stengiasi priversti kitaip manančius pasekti jų pėdomis. Kodėl su tarybiniais, o juoba su visasajunginių įstaigų valdininkais nieškau kontakto? Dėl to, kad nei viena, nei antra pusė nėra ir negali būti atvira ir nuoširdi. Iš tikrųjų, tasai bendradarbiavimas, arba palaikymas ryšių su kraštu, yra ne kas kita, kaip tiksliai storais siūlais susiūtas tartiufų dialogas. Man savas kraštas yra per daug brangus, kad aš galėčiau leisti jį nerimtas klounadas. Gal kada per kietai rašiau, bet visada atvirai, niekad pseudonimu.

Titas Guopis "Metmenyse" rašo, kad mano rašinys "ne vien V. Kazakevičiaus gomury paliko biauų skonį". Kazakevičių suprantu. Tarybiniai magnatai galutinai išlepo, savo adresu nepakenčia nė skerso žodelio, nors "liaudies priešams" jie patys keiksmo žodžių nesigaili. Mane tačiau stebina Titas Guopis, kurio go-

mury per du metu nė kiek neprasivėdino... Juo dėtas rimtai susirūpinčiau, nes gali būti net dvi galimybės: arba autoritetingi dantys pradeda gesti, arba viduriuose koks nors rimtesnis negandas ima įsimesti...

Todėl manyčiau, kad jau atėjo pats laikas atsisakyti mėgėjiško tipo ir lygio recenzentų paslaugų. Manyčiau, kad atėjo pats laikas išeiti mums iš dūminės pirkios... V. Kazakevičius ir jo skvermą įsikibęs Titas Guopis prisipyrę nori mane įtikinti, kad dėl sauališko eilių panaudojimo neturėjau teisės protestuoti, nes čionykštės redakcijos panašiai elgiasi su tarybiniais rašytojais. Mano galva, tas netikęs ir neteisingas paprotys turi nedelsiant baigtis ir tenai ir čia. Kokia nesąmonė. Svetimos, kaip tas sakė, prakiurusios kepurės negali paliesti, o rašytojo neatlyginamas ir kiekvieno mulkió koneveikiamas viso gyvenimo darbas pavertiamas kažkokiomis bendromis ganyklomis, kur kiekvienas prašalaitis gali žagreles statyti. Vadinas, jei Petras pavogė, tai Jurgis jau turi teisę vogti. Su tokiu kultūros lygiu ir su tokia logika, manau, nei pas Borneo salos laukinius negalėtume nueiti.

Turiu su tūlu išdidumu pasakyti, kad ne visi mano tautiečiai vadovaujasi Tito Guopio etikos dėsniais. Gaunu prašymų pasinaudoti. Niekam nesu neigiamai atsakęs, iš nieko atlyginimo nesu paėmęs. Ir noriu pasakyti, kad tie, kurie atsiklausia autorias, paprastai labai sąžiningai elgiasi su naudojamu tekstu.

Mane privertė poezijos autorių teisės apdrausti įstatymo kekiu kaip tiksliai mūsų buitėje pasitaikančios nekultūringumo smulkmenos. Gaudavau, sakysim, kartais kalėdinį sveikinimą su savo stačiai subiaurotu posmu. Keturiuose eilutėse net septynios klaidos! Pagalvoji, gal tai vaikų darbas, ir numoji ranka. Bet panašių dalykų esu sutikęs ir mokykloms skirtuose skaitiniuose... Apdraudžiau teisės ir esu pasiryžęs tai džiunglinei sauvalei užkirsti kelią.

Atsiklausdamas ir V. Kazakevičius, manau, ši tą būtų laimėjęs. Jam ir kitiems jo ekspertams būčiau pataręs "Giedro rudenėlio" i antologiją nedėti, nes tų eilių faktūra remiasi Naujosios Anglijos gamtovaizdžiu, kur, tas eiles rašydamas, gyvenau, ir nieko bendra jos su Lietuva neturi...

Recenzentas eina dar toliau: "Ir apie J. Baltrušaičio poeziją Aistis kalba maždaug lyg apie savo nuosavybę." Tai nesąžininga insinucija, nes aš kalbėjau tik apie savo darbą, kuriuo pasinaudojo. Bet ir čia noriu pridėti, kad ir tiesioginio poeto palikimo paveldetojo nebuvo atsiklausta. Gal Titas Guopis dėl to savo krūminius dantis rodyti, bet tuo savo primityvaus naivumo nepripindęs, nes tai yra aiškios nekultūringumo džiunglės, iš kurių mums verkiant ir nieko nelaukiant reikėtų išeiti.

Recenzentas mėgėjas visada autoritetingu tonu, ne argumentais skaitytoją stengiasi paveikti. Titas Guopis, kalbėdamas apie Aisčio ir Brazdžionio poeziją tvirtina: "Visi šie kūriniai antologijoje yra ir, mano supratimu, privalomųjų skalėje jie stovi žymiai aukščiau, negu šių autorių vėlyviausioji kūryba, kaip patys autoriai apie ją begalvotų." Iš to pasakymo sektų, kad autoriai savo kūrybą į dvi dalis skaldo ir abi dalis nelygiai vertina ir kad toks vertinimas yra neteisingas. Įdomu būtų žinoti, iš kur recenzentas tokias nesąmones ištraukė. Nesu niekur viešai šito paskelbęs, ir esu tikras, kad ir B. Brazdžionis lygia dalia nėra to padaręs. Tai viena. O antra, taigi ne ketvirta, tai tokie diletantiški ir

Nuotrauka Algirdo Grigaičio

Eugenio Montale

GRUBUS IR ESMINGAS

Norėčiau jaustis grubus ir esmingas, kaip tie, jūrų druskos suėsti, akmenys, kuriuos tu sukaloji; skeveldra už laiko ribų, liudininkas šaltos, patvarios valios. Buvau kitoks: žmogus, susilaupęs savyje į stebėjimą prabėgančio gyvenimo kunkuliavimų, arba — žmogus, nudelsias veidą, kurios tad niekas nesunaikina. Norėjau svursti blogį, kuris ašina pasaulį, svirties mažą klaidą, sujaukiančią pasaulio santvarką; ir pamačiau visus akimirkos įvykius, lyg beslenkančius į griūtį. Beeidamas kelio takeliu, aš pasiūliau širdžiai priešingą mėginimą; ir gal man reikėjo aštraus peilio, kuris perskrodią besirenkanti protą. Man reikėjo kitokių knygų, o ne to tavo bildančio puslapio. Bet aš nieko neapgalastauju: tu vėl savo daina atriši vidinius mazgus. Ir dabar tavo kliejėjimas kyla į žvaigždes.

LINGURYS

Ungurys, šaltųjų marių vandenį, palieka Baltiją, kad pasiektų mūsų jūras, mūsų ežerus ir upes, veržiasi per gelmes, per nedraugiškas sroves, iš upelio į upelį, o paskui iš pakrantės į pakrantę, vis liesėdamas, vis labiau į viduržemį, vis labiau į rėvas, įsiskverbia per dumblius, kol vienadien nuo kaštano atsisviečianti šviesa neuždegs stovinčio vandens vingio grioviuose, kurie leidžiasi Apeninų skardžiais į Romaniją. Išsimešusi, išvargusi ungurį, liepsnojančią meile žemeje, tik mūsų įdubos ar išdžiūvę upeliai atveda į neršto rojus. Zalia siela, kuri ieško gyvybės ten, kur vien tik sausra ar neviltis eda kibirkštis, sakancias, kad visa prasideda, kai visa, atrodo, pabaigia anglėti, šurkščiam kape. Trumpalaikė vaivorykštė, dvynėtos, kur inkrustuota į tavo šonus ir žėri nesutepta tarp žmogaus vaiku, pasinėrusių tavo dumble, ar gali tu netikėti, kad jis mūsų brolis

Eugenio Montale, mūsų laikų vienas žymiausių italų poetų, vaizduojas dabarties uždumą ir paslaptingumą. Ilga laiką buvo bibliotekiniu, o nuo 1948 m. redaguoja didžiausio italų dienraščio "Corriere della Serra" literatūros priedą. Montale poezija pasinėšusi neigimo keliu. Žmogus yra vienišas. Pasaulis beprasmiš. Gyvename tuštumoje. Visos dabartinio žmogaus negerovės pas Montale įgauna koncentruotą vidių jėgą, aštrų laiko tiesos suvokimą ir liudija pripažintų vertybių griuvimą. Jis vaizduoja nerimą keliantį paveikslą visuomenės, pastekusios istorijoje kritišką būklę — didžiausio nesugebėjimo atbusti iš metafizinio slogučio. Nei žmogus, nei gamta neatsilaiko prieš laiką, jie abu palapsniui sudūlėja ir galiausiai yra pasmerkti būti aukomis niekad nesibaigiančio smukimo. Daiktai ir gamta duoda poetui daug progų atskleisti gyvenimo, bausis ir neapvaldomo, tekme, jo tūtumą ir bergždumą.

Montale poezijos jėga ir patrauklumas glūdi

reš. Tai viena. O antra, taigi ne ketvirta, tai tokie diletantiški ir autoriai kūrinius parenka, bet reprofesiškai nesąžiningi literatū-daktoriai. O trečia, tai recenzentros dalykų aiškinimo ir vertinimetai metodai neturėtų rasti viertės Kazakevičiaus atranka, o tasmos rimtesnėje spaudoje. "Metmenų" žurnalas savo bendradarbiųsąrašą turi gerokai rimtesnių li-

CITRINMEDZIAI

Klausykite, poetai laureatai tevaikšto tik po medžiais su retais vardais: ligustras ar akantas; aš, savo nuožiu, mėgstu kelius, dingstančius žaliuose grioviuose, kur pusiau apdžiūvusiuose klanuose vaikėzai gauda kokį nukeipusį ungurį; sauras gatvės, bevingiuojančias pašlaitėm, pasineriančias į nendrynus ir pro citrinmedžius įsiveržiančias į sodus.

Geriau, jei paukščių čiulbesiai užgęsta, praryti dangaus mėlynės: ryškiau girdimas draugiškų šakų šnabždėjimas ore, kuris beveik nejuda, ir pripildo juslę kvaptimi, nemokančia atsisukti nuo žemės, ir į krūtinę lyja neramiu žavesiu. Čia stebuklingai nutildomos nukreiptų aistrų grumtynės, čia netgi ir mums vargšam tenka gėrybių, kurias sudaro citrinmedžių kvaptis. Žiūrėk, tose tylose, kuriose daiktai arsiduoda ir atrodo pasiruošę išduoti savo slapčiausią paslaptį, kartais mes tikimės atidengti Gamtos klaidą, negyvą pasaulio tašką, grandį, kuri neatlaikys, siela, kurį atpaujiniojus, galiausiai galinčį mums atvesti į tiesos vidurį. Žvilgsnis rausiis aplinkui, protas stengiasi suverinti prieštaravimus besiliejančiose kvaptyse, kai diena labiausia išglebus. Tokių tylių metu matai kiekvienam pasitraukiančiam žmogaus šešėly kažkokią sujaudintą Dievybę. Tačiau iliuzija išsisklaido ir laikas mus sugrąžina į mūsų triukšmingus miestus, kur melis pasirodo tik lopiniais, aukštai, tarp kraigų. Vėliau lietus vargina žemę; slegia namus žiemos nuobodulys, šviesa tampa šykšti — apkartinanti sielą. Ir kai, vienadien, per pusiau uždarus vartus, tarp kiemo medžių, tapo pasirodo citrinų geltonumas, širdies ledas ištirpsta, o krūtinėje skardi saulės aukso trimių dainos.

SIRIJA

Senovės išminčiai sakydavo, kad poezija esanti laiptai į Dievą. Gal taip nebūna, kai jūs skaitote mane. Bet patyriau dieną, kai tu pagelbėjai atgauti balsą, pasimetęs būry debesų ir ožkų, išsiveržusį iš griovio graužti atžalų erkėčio ir maldų, mėnuliui ir saulės sulysę veidai susiliejo, motoras sugedo ir kraujuota strėlė ant uolos akmens rodė kelią į Aleppo.

Vertė P. Gaučys

temose ir sugretinimuose. Jam žmogus yra būtybė, ieškanti nepasiekiamos darnos viduje ir išorėje. Jis nori žinoti, nors puikiai suprantą, kad gyvenimo prasmės jis niekad nesuvoks. Iš čia kyla jo rezignavimas, nieko bendra neturįs su ankstyvesniųjų poetų rezignacija. Pas jį rezignacija vyriška. stipri, išdava ne jausmo, bet šiurkštaus logiško žinojimo.

Montale sukūrė, kaip pastebi S. Pacifici, nuostabų pasaulį, atspindintį mūsų laikų tikrovę, bet kartu tokią nerealistiską. Jis sukūrė naują poetinę kalbą, naują darną. Jis užkerėjo pasaulį, kuriame "izoliavimasis" yra vienintelė sąlyga, igalinanti poetą susižinoti su skaitytoju. Nors tai ir keistai atrodo tų mūsų laikais, kada susižinimo nebuvimas laikomas viena pagrindinių problemų. Savo poezija Montale aiškiai ir įtikinančiai patvirtino, kad netgi ir ryt svarbiausi balsai bus tų poetų, kurie savo izoliuotą poetinį žodžių išsakys mūsų visų nelemtą vienišumą.

P. G.

teratūros specialistų. Yra, matote, žmonių, kurie girdi ir jaučia tiksliai būgnus ir trimitus. Kitų instrumentų negirdi ir nejaucia. Sunku kartais pasakyti, kodėl. Gal jų ausys užgul-

(Nukelta į 4 pusl.)

Ar svarbu operai geras libretas?

SAULĖ JAUTOKAITĖ

Ar geras libretas yra svarbus operos kūriniui? Tai klausimas, kuris yra gildinamas nuo pat operos užgimimo. Ir operai sulaukus jau 400 m. amžiaus, vis tuo pačiu klausimu tebesiginčijama. Vieniems operos lankytojams atrodo, kad operos libretas nebūtinai turi būti stiprus, o svarbu tiksliai gera jos muzika. Kitiems atrodo, kad libretas yra lygiai taip pat svarbus kaip ir muzika. O kaip iš tikrųjų yra? Pabandykime į šį libreto klausimą pažūrėti pačių kompozitorių akimis. Kaip jie žiūrėjo į libreto svarbą ir su kokiomis libreto problemomis jie turėjo kovoti. Tada ir mums, jų muzikos kūrinių mėgėjams, bus lengviau susidaryti sau aiškesnę nuomonę.

Nuo pat operos pradžios beveik kiekvienas kompozitorius pakliūdavo į libreto problemą. Tik, tur būt, vienintelis Wagneris išvengė tos problemos, nes jis pats buvo ir libretistas ir kompozitorius. Tiksliai jo paties vieno vaizduotė galėjo parašyti tokius libretus ir sukurti jiems tokią dramatinę muziką.

Didžiausius geram libretui reikalavimus statė kompozitorius Beethovenas. Dėl šios priežasties jis teparašė tiksliai vieną operą "Fidelio". Jis skundėsi, kad visose Vokietijoje nėra rašytojo, kuris jam pristatytų gerą libretą. Nors jis jų gaudavo daug, bet nė vienas nepajėgė jo patenkinti.

Todėl vis pasitaikanti nuomonė, kad libretas operai nėra labai svarbus dalykas, yra gana paviršutiniška. Prancūzų kompozitorius Hector Berlioz opera "Benvenuto Cellini" po premjeros buvo publikos nušvilpta vien tik dėl blogo libreto. Po to, kompozitorius, nebespasitikėdamas jokiame libretistui, pasekdamas Wagnerio pavyzdžiu, pradėjo pats sau pasirašyti libretus.

Kokios didelės svarbos turėjo geras libretas kompozitoriui, rodo didžiojo italų operų kūrėjo Verdi pavyzdys. Verdi, prašęs 24-ją operą "Aida" ir Requiemi mišias, nutarė išeiti į "pensiją", ir daugiau neberašyti operos teatrui. Bet jo draugai nenorėjo kompozitoriaus taip lengvai paleisti ir prisipyrė, kad Verdi dar parašytų operą "Otello". Nors kompozitorius visą laiką žavėjosi anglų didžiojo dramaturgo Šekspyro veikalais, tačiau jis nediršo šios dramos perkelti į operos sceną. Svarbiausia, kas suras čia tinkamą itališką žodį, kuris pilnai atitiktų Šekspyro žodžius. Kitas italų poetas ir kompozitorius Boito tada pasiryžo ir parašė "Otello" libretą ir nuvežė Verdžiui perskaityti. Kompozitorius susižavėjo šiuo libretu, kad nebe galėjęs atsispirti pagundai, po 16 metų "poilsio", apvainikavo savo ilgą operos kūrimo gyvenimą su dramatiškiausiu savo oper. "Otello". Čia libretistas Boito suvedė du kūrėjus, kurių dramatinis stiprumas prilygo vienas kitam.

Zinomiausias libretisto ir kompozitoriaus bendradarbiavimas buvo poeto Hugo von Hofmannstahl ir Richard Strauss. Iš juodviejų bendrų kūrybiškų pastangų mes turime šešias operas ("Elektra", "Frau ohne Schatten" ir kt.), kurios lygiai stiprios libreto ir muzikos prasme.

Dauguma kompozitorių savo operas kūrė, nusižiūrėję į didžiųjų rašytojų veikalus. Libretisto pareiga buvo tik ilgą laiką pritaikyti operos scenai, jį sutruminti, sumažinti veikėjų skaičių, išryškinti charakterius, pritaikyti veiksmą operos eigai taip, kad žiūrovas galėtų sekti scenos veiksmą su įdomumu. Libretistas yra tarpininkas tarp rašytojo ir kompozitoriaus.

Verdi kūrė operas, libretui naudodamas svetimųjų rašytojų ve-

kalus. Jam buvo svarbu, kad tie operos kūrinių? Tai klausimas, kuris yra gildinamas nuo pat operos užgimimo. Ir operai sulaukus jau 400 m. amžiaus, vis tuo pačiu klausimu tebesiginčijama. Vieniems operos lankytojams atrodo, kad operos libretas nebūtinai turi būti stiprus, o svarbu tiksliai gera jos muzika. Kitiems atrodo, kad libretas yra lygiai taip pat svarbus kaip ir muzika. O kaip iš tikrųjų yra? Pabandykime į šį libreto klausimą pažūrėti pačių kompozitorių akimis. Kaip jie žiūrėjo į libreto svarbą ir su kokiomis libreto problemomis jie turėjo kovoti. Tada ir mums, jų muzikos kūrinių mėgėjams, bus lengviau susidaryti sau aiškesnę nuomonę.

Opera nuo pat pradžios buvo grynai teatrinis menas. Jos pirmasis vardas buvo "dramma per musica" — drama, sustiprinta muzika. Todėl geras libretas yra toks, kuris duoda kompozitoriui progos žodžius persunkti muzika taip, kad iš šio junginio išplaukia meno kūrinys, kurio du skirtingi elementai (žodžiai ir muzika) nebėra atskiriami taip, kaip linija ir spalva yra neatskiriamos paveiksle. Opera nėra muzikinis vaidinimas, nei eilė žodžių, pagražintų muzika, bet opera yra drama muzikoje. Todėl kompozitorius sudomino tokie literatūros veikalai, kurie juos pasakotino kurti. O tie skatiniojai buvo didieji rašytojai su savo nemirtingais veikalais, kuriuose autoriai, atskleidami žmogaus psichologinius išgyvenimus, duoda kompozitoriui pilnai išsireikšti savo muzikiniuose gabumuose. Su kai kuriais veikalais net keli kompozitoriai išbandydavo savo gabumus. Turime Gounod Berlioz "Damnation of Faust", Busoni "Doktor Faust" ir Spohr "Faust". Tai tik vienas pavyzdys. Todėl, matydami tokias operas, kaip Faustą, Carmen ar Traviatą, mes dažnai net negalvojame apie jų libretistus, bet tik apie Goethe, Merimee ir Dumas. Čia libretistas yra tik tarpininkas tarp dviejų kūrėjų.

Nėra joks pateisinimas sakyti, kad libreto žodis nėra svarbus operoje, nes mes vis tiek jų negirdime ar nesuprantame. Nemanyčiau, kad tas, kuris eina žiūrėti operos, nežinotų jos turinio ar kas yra dainuojama toje ar kitoje vietoje. Pagaliau, jeigu nebūtų žodžių, tai kuo čia kompozitorius pagrįstų savo muzikinę kūrybą. Dar neteko girdėti, kad kas būtų parašęs operą be libreto. Jeigu kompozitorius parašo muzikos kūrinių, siedamas jį su kuriu nors veikalu, bet nenaudoja libreto, tada jau šis kūrinys nebėd opera, bet simfoninė poema kaip R. Strausso "Don Quixote", "Don Juan", Čaikovskio "Romeo ir Giulietta" ir kt.

Dauguma operų po jų premjerų buvo paguldintos ant operacinio stalo ne tuščiam laiko eikvojimui, bet libretisto ir kompozitoriaus meniškajam remontui. Pavyzdžių yra daug, bet mums užteks tik kelių.

Itališkosios operos atstovas Verdi taisydavo operas po kelis kartus. Taisė libretu, taisė muziką, taisė operos ilgumą, taisė užbaigimą. "La Forza del Destino" operai pasikvietė net kitą libretistą, kad "suremontuotų" ją, pakeisdamas užbaigą, palikdamas herojų gyvą. Operos "Don Carlo" turime dvi versijas. Neišvengė remonto "Machethas", "Kaukių ba-lis" ar "La Traviata". Beethovenas savo "Fidelio" taisė tris kar-

(Nukelta į 5 pusl.)

Sis tas apie "Mažąją lietuviškąją tarybinę enciklopediją"

Žuvo, neteisėtai represuotas asmenybės kulto sąlygomis

O. S. ZADVYDAS

Okupuotoj Lietuvoj 1966 m. pradėta leisti "Mažoji lietuviškoji tarybinė enciklopedija". Turinio apimtini labai siaura, suglausta, tik trijų tomų ir tie patys parengiami, atspausdinami lėtai, ne pagal "stachanovinę" spartą. Nuo enciklopedijos pirmojo tomo išleidimo, antrasis atspausdintas po dvejų metų, o trečiasis, pasakutini, skaitytojai susilauks... po neriboto laiko. Kokios priežastys trukdo leidini parengti ir atspausdinti? Gal stoka mokslininkų, bendradarbių ar straipsniams medžiagos, šaltinių? Enciklopedijos pratarinė pažymėta "Enciklopediją rengia didelis mokslo, meno kultūros darbuotojų ir liaudies ūkio specialistų kolektyvas". Ir iš tikrųjų, šiame darbe yra sutelktos didelės jėgos. Vyriausiąją redakciją sudaro 23 asmenys, o bendradarbių skaičius — daugiau kaip 800. Medžiagos archyvuose irgi pakankamai. Bet darbas kaip Krylovo pasakėčioj "Gulbė, lydeka ir vėžys", nejudą.

Šio darbo didysis trukdytojas — Maskvoje sėdintieji kompartijos cenzoriai, — pasakėčios vėžiai, vežimą traukiantys atgal. Patirtis rodo, kad Sovietų Sąjungoj, net išleisus enciklopedijas, vis dar išimtinėjama asmenų biografijos, jų vardų pavadinimai parkai, vietovės, gatvės. Iškarpa puslapių, panaikinama visa, kas surišta su šiandien nepageidaujamu vardu. To laikotarpio diktatoriai taip savo priešus "nužudo". Vakar buvę Sovietų Sąjungos didvyriai apkaltinami, apšaukiami "liaudies priešais" ir po žiaurių tardymų, nukankinami. Toks "valymo" darbas vyksta ne vien redakcijoje ar spaustuvėje, bet ir, knyga jau išleisus, valstybinėse įstaigose, knygynuose. Čia "egzekucija" atlieka jau atitinkami tarnautojai. O pasikeitus diktatoriui, vėl prasideda "čiška".

Jei tarybinė enciklopedija būtų išleista prie Stalino, ten visai nebūtų išsireiškimo "Žuvo, neteisėtai represuotas asmenybės kulto sąlygomis. Reabilituotas." Dabar išleistoje jų stebėtina daug. Vien neteisėtai nukankintų priskaitoma 64 asmenys, ir tai tik patys žymieji kompartijos veikėjai, tik reabilituoti. Tai Stalino aukos. Chruščiovas, užėmęs diktatoriaus sostą, Staliną už kriminalinius nusikaltimus priskyrė "liaudies priešam". Reikėjo, mat atsikratyti jo baisaus vardo. Tada Stalingradas pavadintas Volgogradu, viskas, kas surišta su vado ir mokytojo vardu, panaikinama. Kai Berija, didysis kankinimų vykdytojas buvo nužudytas, pranyko ir jo vardu pavadintos vietovės, įmonės, gatvės. Sovietų Sąjungos enciklopedijose išimti puslapiai, kad ir vardo panašių neliktų. Laimė, kad dar nebuvo išleista lietuviškoji tarybinė, nereikėjo jos tuoj pat draskyti. Chruščiovą tačiau "pavadavo" Brežnevas ir Kosiginas. Nemalonen pateko ir Chruščiovas. Jojo biografijos tarybinėje enciklopedijoje skaitytojas nerastų, jis degraduotas lygiai kaip Molotovas, Dekanozovas. Bet dar ne taškas, ne pabaiga. Kas seks po šių diktatorių? Sovietuose atgyja vėl asmenybės kultas, dar yra jo gerbėjai. Nenustebtume, kad trečiame tome jau būtų ir Stalino biografija. Nuolatinis diktatorių keitimasis verčia Maskvos cenzorius stropiai braukti, kas naujam "išmintingajam" nepatinka, ir tuščion vieton dėti tuos neteisėtai represuotus, nukankintus. Vargas ir enciklopedijos redaktoriams, o tas vargas nepabaigiamas, braukyk, taisyk ir vėl iš naujo lipdyk. Todėl ir tomai išleidžiami tik po ilgo ir kruopštaus atrinkimo, kad nepatenktų jon "liaudies priešų".

Be to darbo vykdymas, nėra čia esminis dalykas. Skaitytojui

svarbiau, kad enciklopedijoj — moksliniame žinyne objektyviai, teisingai pateiktų įvairių sričių žiniomis galima būtų pasinaudoti. Bet ar tarybinė yra bent kiek objektyvi, tiesa skelbianti, ar ja galima naudotis ir tikėti tuo, kas parašyta?

Deja, ir enciklopediją rašantys ir skaitantys turi klausytis vieno, ką diktuoja Maskvoj sėdintys kompartijos cenzoriai. Redaktoriams nereikia nei ieškoti medžiagos archyvuose, nei atrinkti, kas dėtina, kas netinkama. Čia paliesiu tik keletą faktų, kurie neatitinka tiesos. Ir patys kompartijos cenzoriai sutiks su faktu, kad neteisėtai nužudyti, kurių paskelbta daugiau pusšimčio, buvo nužudyti įvairiais būdais: sušaudyti, pakarti, nunuodyti bei nukankinti dar net prieš teismo sprendimus. Bet visi kaip vienas pažymėti — žuvo. Tiesa, redaktorai objektyviai pažymėjo pvz. K. Kalinauskas 1864 III.22 (caro laikais) karo lauko teismo nuosprendžiu pakartas Vilniuje, Lukišio aikštėj. J. Greifenbergeris karo lauko teismo nuteistas mirt 1926.12.27. A. Vilimas hitlerininkų teismo sprendimu pakartas 1941.12.13 Kaune. Kodėl netai koma bausmių rūšys enkavėdėstų nukantinties? Nėra paslaptis, vieniems iš spaudos pasakojimų, kitiems iš patirties žinoma, kuriems buvo lemta "teisėtai" būti represuotiems ir tardomiems. Pastarieji žino, kokiomis priemonėmis enkavėdėstai savo auką priverčia "prisipažinti" prie neįvykdytų nusikaltimų. Kankinimui komunistai yra paruošę specialų kadrą, jų naujadarų vadina "Kūno technikai". Ir šiojo straipsnio autorio enkavėdėstai naktimis "siūlė prisipažinti".

Prieš įvykdam mirties bausmę, kiekvienas turi praėti tardytojų pragariškų kankių bausmės, ir tik tuomet būna nužudomas. Tie žuvisieji yra kankiniai, bet patiemis budeliams ši savoka atrodo per žiauri, lygiai kaip pakartas, nužudytas jiems nepriimtini.

Tas pat yra ir su išsireiškimu "Neteisėtai represuotas" bei "Asmenybės kulto sąlygomis". Anot Sovietų Sąjungos kompartijos pro-

pagandos, tiek žodžiu, tiek spaudoj skelbiamas neteisėtumas yra tik kapitalistiniuose kraštuose. Sovietuose viskas vykdoma tik teisėtai. Nėra pas juos dabar ir koks prietaringo garbinimo: nei Dievo, nei diktatoriaus nėra, tad nėra ko ir garbinti. Ir čia nutylėta: kuriame krašte praktikuojama tas neteisėtas represavimas, nei kas tas asmuo, kuriam buvo sukurtas garbinimo kultas. Autoriai paliko skaitytojams patiems susirasti atsakymą. Iš represuotųjų biografijų žinoma jų žuvimo vietas: Maskva, Kamerovo sritis, Minskas. Nužudymo datos — 1937-41, taigi asmenybės kulto laikas. Nors neparašyta, bet sužinome, kad neteisėtai represuojami ne kapitalistiniuose kraštuose, bet Sovietų Sąjungoj, o asmenybės kultas nustatytas irgi lengva, tai Stalinas. Kaip matome iš faktų, tikroji ir neklastota tiesa enciklopedijoje turėjo būti suredaguota: "Nukankintas neteisėtai Stalino garbinimo laikotarpį". To neparašyta, nes komunistams prisipažinti, kad vietoj skelbiamo "rojaus" sukūrė pragarą ir vietoj Dievo garbino stabą, dabar virtusiu despotu, pavasuliniu žmogžudžiu, nėra patogiu. Kita priežastis, tai nežinoma ateitis — gal stabas vėl virs asmenybės kultu?

Tiek mums išsivijo, tiek okupuotoj Lietuvoj gyvenantiems yra žinoma, kad neteisėtai nukankinti asmenybės kulto sąlygomis buvo taipgi Rainių miškely, Praveniškėse, Panevėžy, Minske, Červenėj ir visuose Sovietų Sąjungos priverčiamųjų darbų stovyklose. Juk 1941 m. prievarta išvežta bei vėlesnių vežimų yra prikaityta tūkstančiai, o represuotų — dešimtymiai tūkstančių. Kodėl jų nėra reabilituotų tarpe? Kodėl net apie Stalino masines žudynes enciklopedijoj nepažymėta. Tiesa, mini Praveniškių, Dimitravo priverčiamas stovyklas, bet, kad ten komunistai irgi turėjo stovyklas ir nukankino, išsėdė ne tik suimtuosius, bet ir tarnautojus, nepažymėta.

Okupuotoj Lietuvoj didžiuliamasi dideliu skaičiumi mokslininkų, bet ar mokslininkai turi teisę objektyviai, bešališkai reikšti savo mintis žodžiu ir raštu? Iš jų išleistos enciklopedijos yra pagrindo manyti, kad mokslin-

Vasaros ganyklose

Nuotrauka V. Maželio

kai priversti vykdyti daugumoje vien kompartijos įsakymus.

Nuolat spaudoj okupantai dergia nepriklausomos Lietuvos santvarka, jos buvusių vyriausybę. Bet kai reikia šitai įrodyti, neturi akivaizdžių duomenų.

Kuri santvarka teisiniai geresnė, buv. nepriklausomos Lietuvos, ar Sovietų Sąjungos? Iš išleistos tarybinės enciklopedijos asmenų biografijų skaitytojas susidarys tinkamą atsakymą. Bus galima sužinoti, kaip Smetonos vyriausybė "neteisėtai" sušaudė geriausius ir kaip Sovietų "rojų" tie geriausieji buvo sutikti, įvertinti ir "apdovanoti" mirties bausme. Tie faktai yra patvirtinti pačių komunistų, tad dėl jų tikrumo nėra abejonės. Štai tie faktai:

"Chazanas Joselis (1907 Kaune — 1938.9.20) — revoliucinio judėjimo dalyvis. Nuo 1927 KP narys. Už rev. veiklą buvo kalinamas Kauno s.d. kalėjime, 9 forte ir Varnių konc. stovykloj. 1935 išvyko į TSRS. Žuvo, neteisėtai represuotas asmenybės kulto sąlygomis. 1958 reabilituotas".

"Choroželskis Isakas (1901 Vilkauskij — 1965.8.26 Riazanėj) — revoliucinio judėjimo dalyvis. 1919 kovojo už Tarybų valdžią Vilkauskij. Nuo 1921 KP narys. Drauge su kitais organizavo Gegužės pirmosios demonstraciją Vilkauskij. Nuo 1921 KP narys. Už tai buvo kalinamas Kauno kalėjime, Tarnaudamas burž. Lietuvos kariuomenėj 1922-23, dalyvavo kom. veikloj. 1924 LKP CK leidis išvykti į TSRS. Asmenybės kulto sąlygomis neteisėtai represuotas. 1956 reabilituotas".

"Kaganas Simonas (nuo 1933 Jalias; 1905 Gelvonuose — 1938) — rev. judėjimo dalyvis. 1923 m. Ukmergės žydų gimn. įstojo į LKJS, buvo kuopelės sekretorius. 1927 m. už rev. veiklą iš g-jos pašalintas. Nuo 1927 KP narys. Už kom. veiklą 1929 nuteistas sušaudyti. Malonės prašymo nepadavė. 1930 mirties nuosprendis pakeistas kalėjimu iki gyvos galvos. Lietuvai ir TSRS pasikeitus polit. kalėjimais, 1933 išvyko į Maskvą. Žuvo, neteisėtai represuotas asmenybės kulto sąlygomis. 1959 reabilituotas." Tai toks galas Lietuvos piliečiams Sovietų Sąjungoj.

Noroms, nenoroms, bolševikam tenka tritomen enciklopedijon įtraukti ir buv. "buržuazines" Lietuvos veikėjas, mokslininkus, kurie irgi buvo represuoti neteisėtai asmenybės kulto sąlygomis ir nužudyti, bet nereabilituoti. Tik dejas, nepažymėta kokioj koncentracijos stovykloj jie nukankinti. Pasitenkinama vien datomis. Tai irgi komunistinio "meno" padarinys. Nutylima, lyg neturėtų pakankamos medžiagos.

Pvz. Antanas Merkys, buv. ministris pirmininkas, 1940 ištremtas iš Lietuvos. Idomu kur, į JAV, Kiniją ar Čekoslovakiją? Nenurudytas ir ištremtojo mirties vietovė. Vien tik data: 1955.

Mironas Vlasas 1938-39 ministris pirmininkas. Iki 1947 klebonas Vilniuj. Vėliau ištremtas iš Lietuvos TSR. Mirė 1954 Vladimire. Iš mirimo vietos yra žinoma, kad buvo ištremtas į Rusiją. Bet ištrėmimo data redak-

toriams taip ir liko nežinoma, lygiai nežinoma ir koncentracijos stovykla bei nukankinimo būdas.

Karsavinas Leonas, istorikas, filosofas. Ilgametis VDU profesorius. Redaktorai iš "šaltinių" surado tik jo mirimo datą: 1952.7.19. Pažymėta dar, kad jis buvo 1944-49 Vilniaus dailės muziejaus direktorius, Dailės instituto profesorius. Ką veikė iki mirties, redaktoriam nepasisekė surasti žinių. Apie neteisėtą represavimą ir nužudymą jiems nėra žinoma. Komunistų peršamo kultūrinio bendradarbiavimo "skatinamas", kaip buvęs profesorius, redaktoriams suteiksiu jų niekur "nerastas" žinias. Prof. L. Karsavinas komunistų ištremtas į Komi "autonomiją" respubliką, i Abez koncentracijos stovyklą, prie Uso upės, netoli Arktikos pusračio, ten jis ir žuvo. Tikrai redaktorai gali jį taipgi įtraukti i neteisėtai nužudytų sąrašą. Kadangi jis įtrauktas i tritomen enciklopediją, tai, tikiu, jau nėra "liaudies priešas".

Tai šitai okupuotos Lietuvos mokslininkai, liaudies ūkio specialistai ir kitokie bendradarbiai privalo taistyti, braukti ir vėl rašyti viską pagal maskvinio okupanto grojamą muzikėlę. Jie visi neša sunkią prievartaujamo intelektualio dalį.

• Dr. Antanas Rukša, gyvenęs Augsturge, Vokietijoje, šiuo metu rašo platesnės apimties rašinį apie mūsų universitetą, skiriamą Chicagoj projektuojamam išleisti kolektyviniam leidiniui. Jis taip pat rašo platesnę studiją apie nepriklausomos Lietuvos švietimą ir apie lietuvių kovas su lenkais. Prieš keletą metų Lietuvos Enciklopedijos leidykla Bostone išleido jo "Eneidos" vertimą.

Iš didelio rašto išėjo iš krašto

(Atkelta iš 3 psl.)

tos, o gal iš viso jų žievė per storą, dėl to viską, kas už jų diapazono, en bloe niekina. Titas Guopis savo recenzijoje nei iš šio, nei iš to ima ir užsiuola poetes V. Bogutaitę ir D. Sadūnaitę ir joms klosto Juozo Keliuščio "gubas". Pasakysiu, kad jos abi yra poetės iš Dievo malonės, turinčios savo stilių, savo veidą. Itin vertinu D. Sadūnaitės nekalitai nuosirdaus atvirumo balsą, kurio man dar lietuvių kalba neteko nugirsti. Ir būtu tikrai gaila, jei Tito Guopio tipo literatūros autoritetai juodvi nuo poezijos atbaidytų.

Kiekvienos tautos literatūra yra polifoninė. Joje, aišku, išsitenka ir būgnai su trimtais, bet šie pastarieji neturi pamesti takto. Kritika ne tikiai naudinga, bet ir reikalinga. Tačiau ji turi būti rimta ir pagrįsta faktais, ne "autoritetingomis" frazėmis. Kitaip ji tampa kultūrinio nuosmū kad ir jam Ajstis "atsikeršino". Ne aš, neapdairus darbas tą nemalonį paslaugą atliko. Titas Guopis gali pamanyti kio šaukliu...

• Teofora Miknevičiūtė, veikli ir kūrybinga keramikė okup. Lietuvoje, nesenai atšventė savo 60 m. amžiaus sukaktį. Ji yra išauginusi visą būrį jaunųjų keramikų, jų tarpe P. Genienę, D. Eidukaite, A. Ličkute, D. Gobyte, G. Jacenaite ir daugybę kitų. Jau kuris laikas T. Miknevičiūtė dirba kaip Taikomosios ir dekoratyvinės dailės instituto katedros keramikos katedros vedėja. Iš jos keraminių darbų mini-mi: "Dekoratyvinės žuvis", "Sūnaus galvutė", "Avininkystė", "Derliaus šventė" ir kt.

HIGH RATES

4.75%

PER ANNUM
ON REGULAR
SAVINGS
CURRENT RATE

5.25%

PER ANNUM
ON INVESTMENT
BONUS
\$1,000 MIN.

BRIGHTON SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

4070 Archer Avenue, Chicago, Illinois 60632 LA 3-8248

Kas tik turi gerą skonį,
Viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

FURNITURE CENTER, INC.

Marquette Pk., 6211 So. Western PR 8-5875

J. LIEPONIS

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30. Kitom dienom nuo 9 iki 6 val. vak. Sekmdieniais uždaryta.

Chicago Savings and Loan Association

5 1/4%

Certifikatų sąskaitos
Certifikatai išduodami tūkstantinėmis. Mažiausiai turi būti \$8000. Pelnas mokamas kas šeši mėnesiai.

4 3/4%

Ant visų knygelių sąskaitų

NUOSIMCLAI PRISKAITOMI KAS DIENĄ. ISMOKAMI KAS TRYIS MENESIAI

ŠTAI NARIAMS TEIKIAMAS MŪSŲ PILNAS PATARNAVIMAS:

- * Vacation Club
- * College Bonus Savings
- * Home Mortgage Loans
- * Home Improvement Loans
- * Christmas Club
- * Insured Family Savings

- * Notary Public Service
- * Free community rooms for your organiz'n meetings
- * Cash checks and pay all family bills with our special money order checks

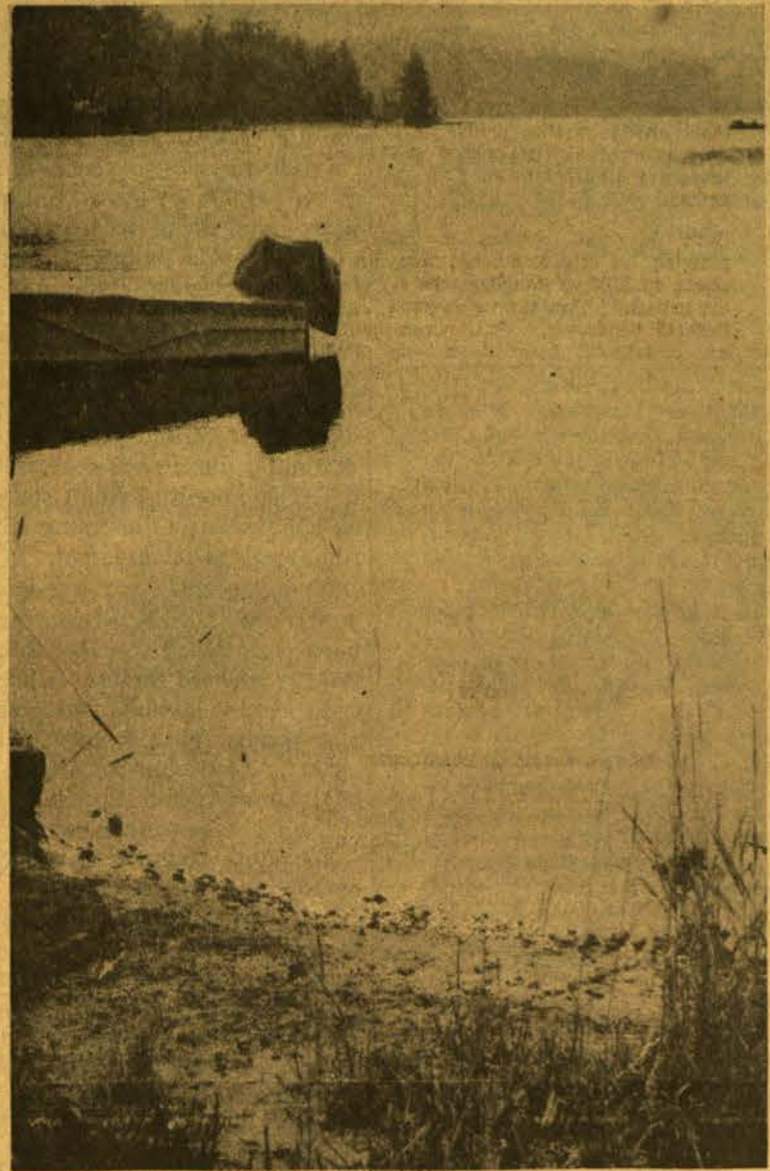
- * Sell & redeem U.S. Bonds
- * Two large free park'g lots
- * Save-by-Mail Kits
- * Travelers Checks
- * Safe Deposit Boxes

Chicago Savings and Loan Assn.

John Pakel, Sr., President and Chairman of the Board

6245 SO. WESTERN AVE. TEL. GR 6-7575

HOURS Mon 12 P.M. to 8 P.M. Tues 9 to 4, Thurs. & Fri. 9 to 8, Sat. 9 to 12:30

Rami vasaros pakrantė

Nuotrauka Vyt. Maželio

Mūsų pirmojo pulko daliniai susiremia su atakuojančia rusų - bolševikų kavalerija prie Pakalnių kaimo, netoli Aluntos, 1919 metais, gegužės mėn. 21 d.

Iš laisvės kovų prieš 50 metų (V)

Kaip buvo užimta Utena

KAZYS ALISAUSKAS

(Tęsinys iš VI.21 d. Kultūrinio priėdo)

Kaip jau buvo anksčiau minėta, Kurklius ir Anykščius užėmus, saksų savanorių batalionas pasitraukė į Kavarsko ir Ukmergės apylinkę ir sustojo poilsui. Fronte tebeliko vien 1 pėst. pulkas, jis sudarė priekinę saugą ir sekė priešą. Tuo laiku į pulką atvyko ir įsijungė 5-ji kar. K. Spran gausko ir 9-oji kuopos kar. P. Dundulio vadovaujamos. Kar. M. Pečiulionis prie dviejų patrankų ketvirtosios baterijos prijungė 3-čiąją, paimtą iš bolševikų prie Kurklių. Tad pulkas sustiprėjo.

Bolševikų Pskovo šaulių divizija, nors šiame ruože ir turėjo jėgų persvarą, tačiau priešpuolio kaip kad buvo prie Panevėžio, nesugebėjo įvykdyti. Nebegalejo todėl, nes kar. K. Ladiga vykdė nuolatinius priešų puldinėjimus su didesniu ar mažesniu pasisekimu. Dažniausiai buvo puolama pagal vieškelį Alunta — Pakalniai — Utena ir pagal plentą Skiemonys — Leliūnai — Utena. K. Ladiga, turėdamas eilę energingų karininkų, kaip P. Dundulį, Bilminą, P. Genį, Jackų, M. Reklaitį, K. Sprangauską, V. Šaudžį ir „Perkūno dieduką“ M. Pečiulionį, sugebėjo sėkmingai laikyti 30 kilometrų fronto barą. Daugelis 1 pėst. pulko čia paminėtų karininkų vėliau buvo pulkų ir divizijų vadais. Tai buvo kovingiausias ir lietuviškiausias pulkas. Karininkai buvo kilę iš įvairių Lietuvos vietų, tačiau kareiviai daugumoje dzūkai, su pažymėtina drąsa ir klusnumu.

Vieną iš didesnių, nors mažiau sėkmingų puolimų, turėjusių didelę reikšmę įvykdė kar. V. Šaudžis, su 6 kuopa. Gegužės 20 d. jis puolė ir užėmė Aluntą, o gegužės 21 d. vykdė sustiprintą žvalgybą Pakalnių kryptimi. Užėmė Kaniukų kaimą, priartėjo prie Pakalnių, iš kur bolševikai žymiai gausnėmis jėgomis su kavalerija pradėjo priešpuolį. 6 kuopa priversta buvo pasitraukti iš savo pozicijas prie Priekulės. Kautynių metu buvo sužeistas 6-tos kuopos vadas kar. Vincas Šaudžis, žuvo būrininkas Vincas Bruzbutis, skyrininkas Kazys Ra dzevičius ir dar keli kareiviai. Kuopa buvo pakeista, jai leista pasisėsti.

Gegužės 27 d. pulko daliniai puolė pagal plentą Utenos kryptimi. Artėjant prie Leliūnų, priešas kontratakavo, panaudodamas šarnuotį plentą. Mūsų puolimas buvo atmuštas, bet priešų šarvuotis pateko į lietuvių rankas, tik dėl sužalojimo tuo metu negalima buvo jo panaudoti.

Vyriausiam karo vadui įsakius užimti Uteną, kar. K. Ladiga tuoj pradėjo pasitarimus su saksų savanorių vadu dėl bendro veikimo. Buvo susitarta pulti trimis voromis; jėgų dauguma buvo sutelkta sparnuose t.y. dešiniuoju ir kairiojoje vorose, vidurinė vo-

ra — puolusi pagal plentą, buvo silpniausia. Planas buvo vykęs, tad ir pasisekė. Puolimo planą sudarė kar. K. Ladiga drauge su saksų pulko vadu majoru Zeschau.

Dešiniąją vorą sudarė vien 1 pėst. pulko daliniai: 6,7,9 kuopos, kulkosvaidžiai ir raitųjų žvalgų dalinys. Saksai nenorėjo šioje voroje dalyvauti, nes kaimynystėje, dešiniame sparne, veikė lenkai, su kuriais saksai nenorėjo susitikti. Uždavins: pulti Kaniukų, Pakalnių, Utenos kryptimi. Šios voros vadu buvo kar. K. Ladiga.

Vidurinę vorą sudarė: 1 pėst. pulko 8 kuopa ir viena saksų savanorių kuopa. Uždavins: pulti plentą Leliūnai, Utena. Šios voros vadas buvo saksas.

Kairiąją vorą sudarė: saksų savanorių trys kuopos su artilerija ir 1 pėst. pulko 1 ir 2 kuopos (trečia kuopa tuo laiku buvo Širvintose). Uždavins: pulti iš Anykščių — Debeikių — Vyžuonos — Utenos kryptimi. Šiai vorai vadovavo saksų majoras Zeschau ir lietuvių kar. Ig. Musteikis ir P. Genys.

Rezerve liko, 1 pėst. pulko 5 kuopa ir saksų nedidelis dalinėlis.

Puolimas buvo pradėtas nustatytu laiku, t.y. birželio 2 dieną auštant. Priešas, išvargintas mūsų ankstyvesnių puolimų, dabar visu frontu spaudžiamas, didesnio pasipriešinimo nerodė.

Dešinioji vorą stipriai spaudė priešą, niekur neduodama jam sustoti ir gintis. Kar. K. Ladiga su raitaisiais žvalgiais prasiveržė pro priešų pakrikusias eiles ir pirmasis užėmė Uteną. Netrukus atvyko ir pėstininkai.

Vidurinė vorą, kuri puolimą vykdė abipus plento, sutiko didesnę pasipriešinimą. Vorą, būdama skaičiumi mažesnė, už priešą, per daug nesistengė, gerai žinodama, kad esant pasisekimui spar nuose, priešas pasitrauks. Taip ir įvyko. Priešui pasitraukus, vorą sekdamas priešą, atėjo į Uteną.

Kairioji vorą sėkmingai puolė priešą ir užėmė Rubikių kaimą ir Debeikius. Kairiojo sparno apsaugai nuo Čekonių kaimo buvo pasiūstas kar. P. Genys su 2 kuopa ir būriu sunkiųjų kulkosvaidžių Svėdasų kryptimi. Prie Leliūnų kaimo buvo apsikasę ir pasislėpę bolševikai, norėdami netikėtai ugnimi sutikti žygiuojančius lietuvius. Viena Leliūnų kaimo gyventojų, senutė moteris, miške prieš Leliūnus pasitiko lietuvius ir pasakė: „Neikite vaikeliai, tenai palei kaimo kluonus bolševikai apsikasę ir jūsų laukia.“ Kar. P. Genys su šia moterėle maloniai pasikalbėjo ir jai padėjo. Tuoj sustabdė miške bežygiuojančių vorą ir pradėjo manevruoti, kad pirmu smūgiu Leliūnai būtų užimti. Sunkieji kulkosvaidžiai buvo sustatyti aukštesnėje sparne šaudyti į bolševikų pozicijų sparną, pėstininkai taipgi vykdė apėjinimą. Prie-

šas, tai pamatęs ir mūsų kulkosvaidžiams pradėjus šaudyti, tuoj pasitraukė. Tiltą per Šventąją vis dėlto suspėjo susprogdinti, kuopai teko upe briste perbristi.

Užėmęs Svėdasus, kar. P. Genys pasuko į Užpalius, kur, išvaikęs bolševikus, sustojo ir įsitvirtino.

Tuo laiku kairiosios voros saksų savanorių daliniai draug su 1 pėst. pulko 1-ja kuopa puolė Vyžuonų kryptimi, kuriuos kovodami užėmė. Nuo Vyžuonų vorą pasuko Utenos kryptimi ir vėl susirėmė su priešų. Kautynių metu viena saksų artilerijos patranka įklimpo į pelkę. Vietos ūkininkai su savo arkliais pagelbėjo saksams patranką iš pelkės ištraukti. Priešui pasitraukus, saksai atvyko į Uteną, kur susitiko su kar. K. Ladiga.

Užėmus Uteną, saksų savanorių daliniai tolimesnėse kovose su rusais bolševikais nedalyvavo, nes pasibaigė sutartasis laikas. Trumpą laiką pabuvoję Utenos apylinkėse, jie pasitraukė į Vokietiją. Utenos fronto barą tepalikę kar. K. Ladiga su 1 pėst. pulku tęsė puolimą. Birželio 3 dieną 9 kuopa užėmė Tauragnus, 7-oji kuopa — Daugailius, pirmas batalionas (1 ir 2 kuopos) užėmė Antalieptę, kur tą pat dieną atmušė bolševikų puolimą.

Per kautynes nuo gegužės 18 d. iki birželio 3-4 d., nors pulkas turėjo nuostolių žuvusiems ir sužeistiems, pulko sudėtis padidėjo, nes pulką išvaduosose vietovėse papildydavo savanoriai. Vien Anykščių apylinkėje į kariuomenę stėjo apie 500 savanorių, kurių dauguma buvo pasiūsta į Ukmergę apmokytai. Ukmergėje kar. J. Kubilius formavo atskirą batalioną.

Veik tuo pat laiku Panevėžio rinktinė užėmė Kupiškį ir Rokių. Bet apie tai kitą kartą.

Ar svarbu operai libretas?

(Atkelta iš 3 psl.)

tus, nes jis pats nebuvo patenkintas ja. Jis sakė, kad žodis ir muzika turi būti viena, o ne vienas kitą ramstyti.

Po Hofmannstahl ir Strauss nepasisekusios „Ariadne auf Naxos“ premjeros, abudu jos autoriai vienuodai prisirišė sau kaltę. Libretistas paėmęs Moljero farsą „Le Bourgeois Gentilhomme“ panaudojo jos du veiksmus, o i tarpą įpyne savo liūdną Ariadnės istoriją. Hofmannstahl poezija ir Moljero farsas nesusiderino. Palikę Moljerą ramybėje, abu kūrėjai ištaisė savo meną, po ketverių metų vėl išėjo į viešumą su jau „pagydyta“ opera, kuri šiandien yra viena iš žinomiausių operinių kūrinių.

Iš viso to gaunasi išvada, kad libretas yra nepaprastai svarbus operos kūriniui, nes jis ne tik suteikia kompozitoriui įkvėpimą,

Kultūrinė Kronika

● Rengiama spaudai „Amerikos lietuvių istorija“. Jos išleidimu rūpinasi Kunigų Vienių. Tam reikalui pradžia jau turima 5000 dol. Didžiulį veiklą redagavo ir daugumoj pats parašė istorikas dr. Antanas Kučas, profesorius Scrantono universitete, Pensilvanijoje. „Amerikos lietuvių istorija“ bus išleista dviejose didžiuliuose tomuose. Pirmasis tomas jau galutinai parengtas spaudai. Jis yra suskirstytas į šiuos skyrius ir poskyrius.

19 AMŽIAUS ATEIVIJOS APŽVALGA: Pirmieji lietuviai naujajame pasaulyje, Platinioji migracija ir jos motyvai, Lietuvių kolonijos, Nesvetinga ateiviui dvasia, Pasimetęs žmogus svetimam pasauly, Ideologiniai skirtumai ir skaldymasis, Organizacinis ir visuomeninis sąjūdis.

Skyriaus rankraštyje yra 220 psl.

II. CENTRINĖS ORGANIZACIJOS: Susivienijimai, Tėvynės Myletojų draugija, Motinėlis draugija, Aušros draugija, Lietuvių Socialdemokratų sąjunga, Katalikų Federacija, Kunigų Vienių, Vargonininkų sąjunga, Lietuvių studentų organizacijos, Blaivininkų susivienijimas, Lietuvos Vyčiai, Lietuvių katalikų moterų sąjunga, Lietuvių darbininkų sąjunga, Lietuvių tautinė Sandara. Rankraštyje — 170 psl.

III. KULTŪRINĖ VEIKLA IR RELIGINIS GYVENIMAS: Lietuvių spauda 20 amžiuje, Švietimas, Muzika ir teatras, Menas, Parapijos ir vienuolijos. Rankraštyje — 110 psl.

IV. KOVA DĖL LIETUVOS LAISVĖS: Skaldymasis ir vieningumas, Politiniai lietuvių seimai, Platinieji horizontai, Lietuvos pripažinimo vingiai, Santykiai su nepriklausoma Lietuva, II pasaulinis karas ir Lietuvos okupacija. Rankraštyje — 150 psl.

V. VIENINGA AMERIKOS LIETUVIŲ VEIKLA: Amerikos Lietuvių taryba, Bendras Amerikos lietuvių fondas, Vyriausias Lietuvos išlaisvinimo komitetas, Lietuvių bendruomenė, Naujieji ateiviai, Ideologinės ir kultūrinės organizacijos. Rankraštyje — 80 psl.

VI. JAV LIETUVIŲ EKONOMINĖ VEIKLA: Žemės ūkis, Naudamos turtas, Amatai, Pramonė, Prekyba, Finansai, Profesionalai, Verslininkų organizacija. Rankraštyje — 70 psl.

Viso susidaro 800 mašinėlė rašytų puslapių. Kiekvienoje dalyje yra pažymėtos tik pagrindinės antraštės, kurių kiekviena turi dar smulkesnių padalinių.

● „Kritusių už laisvę II tomas. Vlodo Ramojaus realiai ir detalai pokario metų partizanų laisvės kovas aprašančios ir dokumentuojančios knygos „Kritusiems už laisvę netrukus pasirodys ir II tomas. Pirmasis jos tomas žaibiškai buvo skaitytų išpirktas. Antrasis šios knygos to-

mas tęsia tą herojišką mūsų miško brolių epopėją, kuri buvo krauju rašoma kiekviename Lietuvos kampelyje. Knygos antrajam tomui viršelį piešia dil. Pr. Lapė. Visas knygos meninis apipavidalinimas P. Jurkaus. Knygą spausdina lietuvių pranciškonų spaustuviė Brooklyne. Leidžia: American Foundation for Lithuanian Research, Inc.

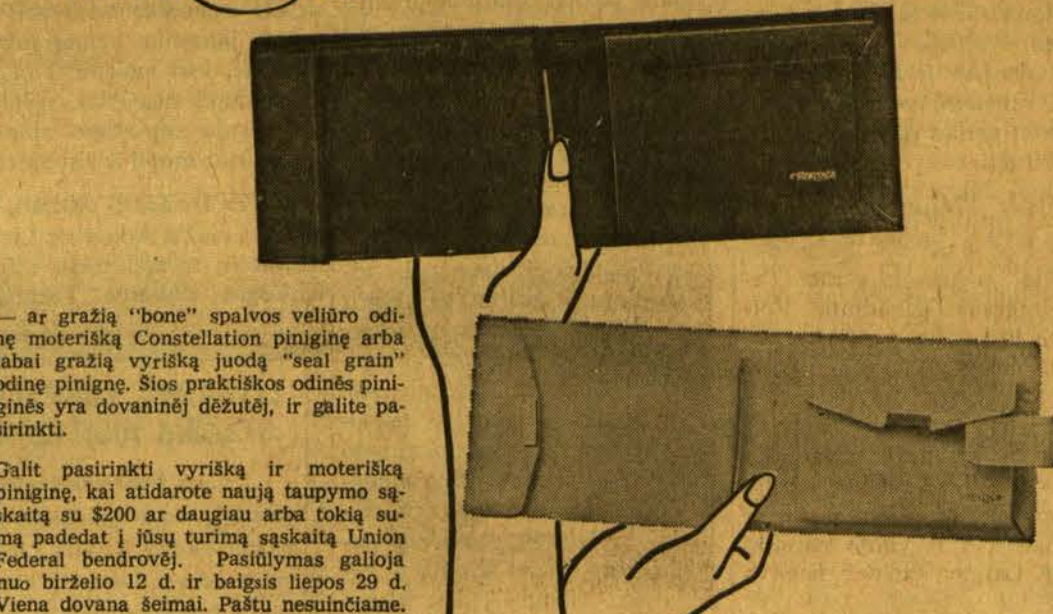
● Dėmesys architektūrai ir lietuvių kūrėjai Chicagoje. 1969 m. birželio 13-15 d. Lourdes aukštesniosios mokyklos salėje vyko architektūros paroda, pavadinta „Architecture, Aspirations and Us“. Parodą surengė Chicago pietvakrių meno taryba. (South-West Fine Arts Council). Prarodoj buvo išstatyta įvairių architektų darbai: Mies Van der Rohe, Frank Lloyd Wright, Pekins and Will, ir kt. Iš lietuvių buvo architektų Jono ir Rimo Mulokų darbų fotografijos ir modelis, jie buvo išstatyti centrinės parodos vietoj. Taipgi ryškiai krito akin ir dail. Jameikienės spalvingi vitražai. Parodos dienomis ten pat vyko ir atitinkami seminarai, kuriuose dalyvavo Amerikos architektai ir šios srities profesoriai. Iš lietuvių seminaruose reikėsi dail. Jameikienė, arch. R. Mulokas, arch. Petratis (trečios kartos lietuvis). Aplamai šiame sąjūdyje lietuviai reikėsi kaip viena iš pajėgiųjų grupių.

● Prof. dr. E. J. Holttumas, dirbęs Glazgo universitete Anglijoje, esą susidomėjęs lietuvių kalba ir ją pramokęs iš Leskieno „Litauisches Lesebuch“. Ypačiai jį domisi žemaičių tarme.

● Erdmono Simonaičio, nesenai Vokietijoje mirusio Mažosios Lietuvos veikėjo, atsiminimus redaguoja dr. J. Gerutis. Jie buvo įkaltinti į magnetofono juostas, iš kurios transkribuota 150 pusla-

FREE LEATHER BILLFOLD

by HERITAGE

UNION FEDERAL LOWERS MINIMUM ON SAVINGS CERTIFICATES

5 1/4

Metinis nuosimtis už sertifikatus

Savings certificates su 6 ar 12 mėn. „maturitės“ galima gauti su nuosimčiai išmokamais, kai sueina terminas. Išduodami \$5,000 minimum sumoje. Certifikatai užvedami bet kokiame doleciname skaičiuje virš \$5,000.00. Nuosimčiai kredituojami sąskaitai ir sudėtinia apskaičiuojami „maturity“ laikui, arba siunčiami čekiu, jei reikalauosite.

UF UNION FEDERAL SAVINGS

3430 South Halsted Street • Chicago, Illinois 60608 • Phone 523-2800
Albert J. Aukers, President

4 3/4

Metinis nuosimtis už „passbook“ sutau pas

Reguliarios „passbook“ taupymo sąskaitos pelno 4 3/4%, nuosimčių už metus. Kai nuosimčiai paliekami sąskaitoj, jie yra sudėtinia apskaičiuojami ir jūsų pelnas aktualiai tampa 4.81% aukščiausias valstybėje už šitokios rūšies apdraustą taupymo sąskaitą. Pinigai padėti iki 10 d. bet kokio mėnesio pelno nuosimčius nuo to mėnesio pirmos dienos.

pių teksto. Darbas tik įpusėtas, veno ir dirbo. Memuarų išleido Dr. J. Gerutis stengiasi atkurti mo darbą remia Mažosios Lietuvos epocha, kurioje E. Simonaitis gyvos bičiulių draugija.

FRANK'S TV and RADIO, INC.

3240 SO. HALSTED STREET Telef. — CA 5-7252
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIJOS,
RADIO, STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAIŠYMAS.
SPALVOTOS TELEVIJOS APARATAI

We Offer To Savers

SAVINGS CERTIFICATE

5 1/4 **5**

6 or 12 MONTH \$10,000 or MORE **6 or 12 MONTH \$5,000 or MORE**

Passbook Savings Accounts **4 3/4** per annum

Paid Quarterly Computed and Paid as of: Mar. 31 — June 30 Sept. 30 — Dec. 31

Savings certificates issued for six months or one year—in minimum amounts of \$10,000.00, and thereafter in multiples of \$1,000.00. Earnings are paid at maturity.

Savings certificates issued for six months or one year—in minimum amounts of \$5,000.00, and thereafter in multiples of \$500.00. Earnings are paid at maturity.

Mutual Federal Savings

AND LOAN ASSOCIATION

2212 W. CERMAK RD. Chicago, Ill. 60608 Virginia 7-7747

PETER KAZANAUSKAS, PRESIDENT

LUIZ AUTO REPAIR

6643 S. KEDZIE AVE., CHICAGO, ILL. 60620

TELEF. — 436-3699

KAROSERIJOS, SPARNŲ (FENDER) TAIŠYMAS IR DAŽYMO DARBAI

Atliekami tiksliai ir nebrangiai.

Savininkas Aloyzas A. Kuniskas

Nauji leidiniai

• **ATEITIS, 1969 m. Nr. 3** Lietuvių katalikiškojo jaunimo žurnalas. Vyr. redaktorius Jonas Šoliūnas. Jam talkina gausus redakcinis ir techninis kolektyvas. Redakcijos adresas: Ateitis, 6641 South Albany Ave., Chicago, Ill. 60629. Telefonas: 312 737-5096. Administracijos adresas: Juozas Polikaitis — Ateitis, 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, Ill. 60629. Telefonas: 312 434-2243. Prenumerata metams JAV ir Kanadoje 5.00 dol., susipažinimui prenumerata 3.00 dol., garbės prenumerata 10.00 dol., visur kitur laisvajame pasaulyje 3.00 dol.

Naujasis numeris yra antrasis, suredaguotas čekiškais „Ateities“ redakcijos. Jis visais atžvilgiais jau pralenkia pirmąjį. Aktualūs ir geras redakcijos vedamasis straipsnis. Tik kodėl jis pavadinamas „Editorialu“, kai tokiame atveju turime jau seniai mūsų šioje prigiūsi „Vedamojo“ terminą? Vedamajame užakcentuota kita: met roštinio ateitininkijos kongreso mintis. Matyt, kur nors jau buvo svarstoma, ar iš viso toks kongresas ruošinas. „Ateitis“ čia nedviprasmiškai kalba už ateitininkijos kongresą ateinančiais metais. Be kita ko redakcijos Vedamajame sakoma: „Negalima neruošti kongreso teisinantis, jog buvusiuose buvo tik kalbama ir ginčijamasi. Tai ne pagrindinė priežastis neruošti kongreso. Apvalytame kongrese galima palikti tik ateitininkų kūrį, demonstraciją. O ateitininkai dar ir šian dienų yra pakankamai kūrybingi ir turėtų teisę tą savo kūrybingumą iškelti, o ne užslopinti.“ Tad jeigu mes nuolat šaukiame, jog reikia kiel galima daugiau dėmesio skirti jaunimui, tai ir šios jaunimo žurnalo kongresinės minties vyresnieji turėtų labai ir labai paisyti.

Šiaip naujasis „Ateitis“ numeris tikrai malonus paimti į ranką, medžiaga jaunatviškai įvairi, puslapių estetiškai sutvarkyti, geros iliustracijos, ypač skoningi užslandiniai ir kitokie piešiniai padaryti taipgi jaunųjų rankom.

• **MŪSŲ VYTIŠ, 1969 m. Nr. 1.** Leidžia Akademiniis skautų sąjūdis. Redaguoja Ramunė Kvilytė, 5747 S. Campbell, Chicago, Ill. 60629. Administruoja Jonas Tamulaitis, 6744 S. Oakley Ave., Chicago, Ill. 60636. Prenumerata metams JAV ir Kanadoje 5.00 dol. D. Britanijoje 1 sv.; kitur 2.00 dol.; garbės prenumerata yra 10.00 dol.

Naujasis „Mūsų Vyties“ numeris, grynai žurnalistine prasme, atrodo, jog yra tvarkomas skonių ir galvą turinčios redakcijos. Leidinį gražiai puošia meniškos puslapių Kristinos Bulotaitės nuotraukos. Duodama ir grožinės literatūros. Joje išsiskiria Izidos Petravičiūtės eilėraščiai, apie kuriuos jau galima kalbėti kaip apie nemeluoto žodžio poeziją. Kitos temos, ar tai būtų rašoma apie kartų skirtumus ar anketiniuose rėmuose būtų teikiama nuomonė apie šių dienų jaunimą, yra taipgi kampuotai aktualios. Akis užkliūva ir už įdomiai informacinio Juliaus Jurginio straipsnio (laiško iš Lietuvos) „Studentai dabartinėje Lietuvoje“. Tik va, rašant apie tenykštį gyvenimą, sakoma: „Visuomeninė santvarka panaikino komercinę ir kitokią konkurenciją dėl pelno. Nesimūšama ir dėl valdžios“. Tuo tarpu šioje giriamoj tarybinėje santvarkoje, kaip jos istorija rodo, dėl valdžios mušamasi, žudoma ir žudomasi nė kiek nemažiau, gal net daugiau, negu kitur. Argi ten gyvenantieji šito nemato ir nežino? „Mūsų Vyties“ lietuvių kalba apamai gana gera. Žinoma, didesnio atidumo niekada nebus per daug, nes puslapiuose dar pasitaiko, kad būsimajam laiko forma „sugrįž“ rašoma su „ž“ — „sugrįž“. Štokingi kalbinių smuktelėjimų vienas kitur pastebima.

Jeigu vienu atžvilgiu imsimė ir palyginsime „Ateitį“ ir „Mūsų Vytį“, tai matysime, kad „Atei-

tiš“ vis dėlto yra ateitininkiškesnė negu „Mūsų Vytis“ skautiškas. Pastarojo leidinio medžiaga daugumoj su akademinio skautizmo maža ryšio beturi. Tad ir būtų pageidautina, jeigu jau yra skautų akademių leidinys, labiau jame užgriebtų specialiai skautišką mintį ir kilstelėti ją iki akademinio lygio.

• **LAISKAI LIETUVIAMS** 1969 m. birželio mėn. Nr. 6. Tėvų jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros žurnalas. Vyr. redaktorius — Kęstutis Trimakas, S.J. Administratorius — Petras Kleinas, S.J. Metinė prenumerata — 5.00 dol. Adresas 2345 W. 56th St., Chicago, Ill. 60636.

Ivairėsių minčių ši kartą sukelia Vytauto Alanto straipsnis „Klumpakojis su poniu Giltine ant bedugnės krašto, kurio pagrindinė mintis nori įrodyti, kad mes čia savo tarpe, autoriaus žodžiais tariant, tik laužomės šonkaulius ir daužomės antausius. O tikrasis kelias, anot autoriaus, turi būti vienybė. Ar iš tikrųjų jau taip yra? Vytautas Alantas linkęs manyti, kad lietuvis tik svetimiesiems yra atlaides ir geras, o saviems visada gatavas kone galvas suskaldyti. Jeigu šitai būtų teisybė, tai į argumentus galėtų rikiuoti ir paties autoriaus čia atspausdintas raštas, kuris savuosiuose beveik nieko gero neranda, o vien tik piktumą kitiems.

Tačiau mūsų čionykštį bendruomeninį, politinį ir kultūrinį bruzdėjimą žieddami iš šalies, svetimieji dažnai apie mus susidaro kur kas geresnę nuomonę negu mes patys apie save. Iš Izraelio į Ameriką pakviesta kalbotyros mokslininkė štai ką pasakojo. Jai užsukus Izraelyje į JAV atstovybę vizos reikalą ir tenai vidutinio amžiaus pareigūnui (ne lietuviui ir su lietuviu nieko bendro neturėjusiam) išgirdus, jog įnai Chicago universitete dėstys be kito ko ir lietuvių kalbą, ano pareigūno lietuvių adresu prasitarta šitaip: „Lietuvių Amerikoje palyginti nėra daug, bet aš žinau, kad jie yra gyviausia ir geriausiai susiorganizavusi tautinė bendruomenė J. Amerikos Valstybėse“. Ir kada kiti ti gana dažnai šitaip apie mus atsiliepa, vargu ar teisinga patiemis taip kietai naudoti dėl „vienybės stokos“. Juo labiau, kai ir pats Alantas savo straipsnyje išsamiau ir nepaiškina, kas yra ta jo pasigendama vienybė, kokį turinį jos savokon rašantysis deda.

Jeį Alantas norėtų vienybės be pasaulėžiūrinio įvairumo, be visuomeninių ir kultūr. sambūrių gyvo, kūrybinio lenktynavimo, be dialogų ir nuomonių pasikeitimų laisvojoje spaudoje, tai jis mums pirštų bespalvė, neįdomia, iniciatyvą žlugdančią bendruomeninę ir valstybinę vienybę. Tačiau mūsų tautą pažadino ir jos laisvės atkūrimą paskelbė kaip tik ne šitokia pilkai vienybė „vienybė“, bet vienybė įvairumė, bendrojo tikslo siekiant. Spalvingoji vienybė, manytume ir turėtų būti idealas mūsų bendruomenės šakotame gyvenime. Bendrojo tikslo siekdami, atrodo, mes per daug į šunkelius dar nenuėjome, tad ir Vytauto Alanto pesimistiską mintį laikytume čia gal kiek ir per daug sutirštintą.

• **SEIMOS SVYTURYS, Nr. 1 ir Nr. 2.** Moksleivių ateitininkų sąjungos Dainavos stovyklos visuomeninis, tautinis, kultūrinis laikraštis. Tai šiemetinės vyresniųjų ateitininkų moksleivių stovyklos, vykusios Dainavoje nuo birželio 23 d. iki liepos 5 d. „oficijos“. Du išleisti numeriai pasižymi įvairumu, puslapių sutvarkymo ir piešinių išradinumu, rimta ir linksma nuotaika. Beveik reikia stebėtis, kad trumpose stovyklos dienos, šalia visos kitos programos, laikraštėlių redagavusių, ji prirašiusių ir pripiešusių tiek padaryta. Vartant jo puslapius, reikia džiaugtis, kad dar turime pakankamai raštingo ir paties jauniausiojo jaunimo. Tačiau reikia tam tikra prasme ir papriekiaštai, ypač ateitininkams moksleiviams ir studentams bendrai. Vasarą ir ne vasarą šios mūsų jaunimo organizacijos turi įvairias stovyklas, kursus ir kt. Juos tarpie raštingo jaunimo, kaip rodo ir čia minimas „Seimos Svyturys“, yra. Bet ar daug apie savo veiklą jie pateikia medžiagos periodinei lietuviškai spaudai? Lietuviškoji visuomenė beveik nieko nežino, kad vyksta tokios puikios moksleivių ir studentų stovyklos, neskaityto apie jas dienraščiuose bei savaitraščiuose, nesigroži spaudoje stovyklinėmis mūsų jaunimo nuotraukomis. Matome, kad mokančių rašyti ir fotografuoti netrūksta, trūksta gi tik reikalo supratimo apie savo veiklą informuoti ir visuomenę.

• **TECHNIKOS ŽODIS, 1969** Nr. 2. Leidžia Amerikos Lietuvių inžinierių ir architektų sąjungos Chicago skyriaus Technikinės

sąjungos sekcija. Vyr. redakt. G.J. Lazauskas, 208 W. Natoma Ave., Addison, Ill. 60101. Administracijos adresas: A. Pargauskas, 6643 S. Francisco Ave., Chicago, Ill. 60629. Metinė prenumerata 5.00 dol. studentams — 2.00 dol.

Šiame numeryje: VANDENS apsauga Anglijoje, Apie pirmąkart lietuvių inžinierių, Lietuvių techn. literatūroje, Medžiaga surišimui, Architektas Vytautas Petrauskas ir jo formos projektai, Jaunimo mokslinių darbų paroda, Penkeri metai nuo prof. Stp. Kolupailos mirties, Pramonių gaminių abstraktus menas, Gyvenime ir veikloje, Technikinė apžvalga.

• **R. SPALIS, GATVĖS BERNUKO NUOTYKIAI.** Apykasa jaunimui ir senimui. Antroji pataisyta laida, atspausdinta 1969 m. Išleido Dr. Vydūno Fondas. Viršelis ir iliustracijos dail. Alg. Trinkūno. Knyga kietai įrišta, 527 psl., tiražas 1500 egz., kainą kietais viršeliais 5.00 dol. minikštai — 4.00 dol., gaunama ir „Drauge“.

Paugliams ir jaunimui trūkstant gerų skaitinių, antroji šios knygos laida yra didžiai užgirtina. Kaip žinoma, R. Spalio „Gatvės bernuko nuotykių“ buvo viena iš labiausiai skaitomų čionykščių mūsų knygų. Gražiai ir intriguojančiai parašyta apysaka netrukus buvo išpirkta, ir jau kuris laikas, pirmąjį jos laidai išsisėmus, niekur šios knygos ne-

buvo galima gauti. Solidžiai išleista antroji jos laida dabar kiekvieno bus lengvai įsigijama. Tai puikus ir nuobodus skaitymas kiekvienam.

• **ATSIŪSTA PAMINĖTI** MŪSŲ SPARNAI, 1969 m. birželio mėn. Nr. 26. Lietuvių evangelikų reformatų žurnalas. Jį leidžia Lietuvos Evangelikų reformatų kolegija tremtyje. Redaguojas Jokūbas Kregždė, 2439 W. 51st St., Chicago, Ill. 60632. Administruoja Jonas Palšis, 5718 S. Richmond St., Chicago, Ill. 60629. Leidinio tiražas 2000 egz. Kaina — auka. Žurnale gvildinama ne vien tik religinės, bet ir šiaip visuomeninės bei kultūrinės temos. Žurnalas gausiai iliustruotas nuotraukomis, jo apimtis 88 psl.

• **LKDS BIULETENIS, 1969** m. gegužės mėn. Nr. 10. Leidžia Lietuvių krikščionių demokratų sąjungos Centro komitetas, 894 East 223 St., Euclid, Ohio 44123. Spaudos ir informacijos komisijos pirm. P. Balčiūnas, 1976 Beverly Hills Drive, Richmond Hts., Ohio 44143. Administracinio skyriaus vedėjas — A. Tamulionis, 414 E. 105th St., Cleveland, Ohio 44108.

• **PRANEŠĖJAS, 1969** m. birželio mėn. Nr. 2. Lietuvių žurnalistų sąjungos Centro valdybos neperiodinis biuletėnis. Leidžia LZS Centro valdyba. Redak-

cija: Vytis, 6641 South Albany Ave., Chicago, Ill. 60629. Telefonas: 312 737-5096. Administracijos adresas: Juozas Polikaitis — Ateitis, 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, Ill. 60629. Telefonas: 312 434-2243. Prenumerata metams JAV ir Kanadoje 5.00 dol., susipažinimui prenumerata 3.00 dol., garbės prenumerata 10.00 dol., visur kitur laisvajame pasaulyje 3.00 dol.

Naujasis „Mūsų Vyties“ numeris, grynai žurnalistine prasme, atrodo, jog yra tvarkomas skonių ir galvą turinčios redakcijos. Leidinį gražiai puošia meniškos puslapių Kristinos Bulotaitės nuotraukos. Duodama ir grožinės literatūros. Joje išsiskiria Izidos Petravičiūtės eilėraščiai, apie kuriuos jau galima kalbėti kaip apie nemeluoto žodžio poeziją. Kitos temos, ar tai būtų rašoma apie kartų skirtumus ar anketiniuose rėmuose būtų teikiama nuomonė apie šių dienų jaunimą, yra taipgi kampuotai aktualios. Akis užkliūva ir už įdomiai informacinio Juliaus Jurginio straipsnio (laiško iš Lietuvos) „Studentai dabartinėje Lietuvoje“. Tik va, rašant apie tenykštį gyvenimą, sakoma: „Visuomeninė santvarka panaikino komercinę ir kitokią konkurenciją dėl pelno. Nesimūšama ir dėl valdžios“. Tuo tarpu šioje giriamoj tarybinėje santvarkoje, kaip jos istorija rodo, dėl valdžios mušamasi, žudoma ir žudomasi nė kiek nemažiau, gal net daugiau, negu kitur. Argi ten gyvenantieji šito nemato ir nežino? „Mūsų Vyties“ lietuvių kalba apamai gana gera. Žinoma, didesnio atidumo niekada nebus per daug, nes puslapiuose dar pasitaiko, kad būsimajam laiko forma „sugrįž“ rašoma su „ž“ — „sugrįž“. Štokingi kalbinių smuktelėjimų vienas kitur pastebima.

Jeigu vienu atžvilgiu imsimė ir palyginsime „Ateitį“ ir „Mūsų Vytį“, tai matysime, kad „Atei-

tiš“ vis dėlto yra ateitininkiškesnė negu „Mūsų Vytis“ skautiškas. Pastarojo leidinio medžiaga daugumoj su akademinio skautizmo maža ryšio beturi. Tad ir būtų pageidautina, jeigu jau yra skautų akademių leidinys, labiau jame užgriebtų specialiai skautišką mintį ir kilstelėti ją iki akademinio lygio.

• **LAISKAI LIETUVIAMS** 1969 m. birželio mėn. Nr. 6. Tėvų jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros žurnalas. Vyr. redaktorius — Kęstutis Trimakas, S.J. Administratorius — Petras Kleinas, S.J. Metinė prenumerata — 5.00 dol. Adresas 2345 W. 56th St., Chicago, Ill. 60636.

Ivairėsių minčių ši kartą sukelia Vytauto Alanto straipsnis „Klumpakojis su poniu Giltine ant bedugnės krašto, kurio pagrindinė mintis nori įrodyti, kad mes čia savo tarpe, autoriaus žodžiais tariant, tik laužomės šonkaulius ir daužomės antausius. O tikrasis kelias, anot autoriaus, turi būti vienybė. Ar iš tikrųjų jau taip yra? Vytautas Alantas linkęs manyti, kad lietuvis tik svetimiesiems yra atlaides ir geras, o saviems visada gatavas kone galvas suskaldyti. Jeigu šitai būtų teisybė, tai į argumentus galėtų rikiuoti ir paties autoriaus čia atspausdintas raštas, kuris savuosiuose beveik nieko gero neranda, o vien tik piktumą kitiems.

Tačiau mūsų čionykštį bendruomeninį, politinį ir kultūrinį bruzdėjimą žieddami iš šalies, svetimieji dažnai apie mus susidaro kur kas geresnę nuomonę negu mes patys apie save. Iš Izraelio į Ameriką pakviesta kalbotyros mokslininkė štai ką pasakojo. Jai užsukus Izraelyje į JAV atstovybę vizos reikalą ir tenai vidutinio amžiaus pareigūnui (ne lietuviui ir su lietuviu nieko bendro neturėjusiam) išgirdus, jog įnai Chicago universitete dėstys be kito ko ir lietuvių kalbą, ano pareigūno lietuvių adresu prasitarta šitaip: „Lietuvių Amerikoje palyginti nėra daug, bet aš žinau, kad jie yra gyviausia ir geriausiai susiorganizavusi tautinė bendruomenė J. Amerikos Valstybėse“. Ir kada kiti ti gana dažnai šitaip apie mus atsiliepa, vargu ar teisinga patiemis taip kietai naudoti dėl „vienybės stokos“. Juo labiau, kai ir pats Alantas savo straipsnyje išsamiau ir nepaiškina, kas yra ta jo pasigendama vienybė, kokį turinį jos savokon rašantysis deda.

Jeį Alantas norėtų vienybės be pasaulėžiūrinio įvairumo, be visuomeninių ir kultūr. sambūrių gyvo, kūrybinio lenktynavimo, be dialogų ir nuomonių pasikeitimų laisvojoje spaudoje, tai jis mums pirštų bespalvė, neįdomia, iniciatyvą žlugdančią bendruomeninę ir valstybinę vienybę. Tačiau mūsų tautą pažadino ir jos laisvės atkūrimą paskelbė kaip tik ne šitokia pilkai vienybė „vienybė“, bet vienybė įvairumė, bendrojo tikslo siekiant. Spalvingoji vienybė, manytume ir turėtų būti idealas mūsų bendruomenės šakotame gyvenime. Bendrojo tikslo siekdami, atrodo, mes per daug į šunkelius dar nenuėjome, tad ir Vytauto Alanto pesimistiską mintį laikytume čia gal kiek ir per daug sutirštintą.

• **SEIMOS SVYTURYS, Nr. 1 ir Nr. 2.** Moksleivių ateitininkų sąjungos Dainavos stovyklos visuomeninis, tautinis, kultūrinis laikraštis. Tai šiemetinės vyresniųjų ateitininkų moksleivių stovyklos, vykusios Dainavoje nuo birželio 23 d. iki liepos 5 d. „oficijos“. Du išleisti numeriai pasižymi įvairumu, puslapių sutvarkymo ir piešinių išradinumu, rimta ir linksma nuotaika. Beveik reikia stebėtis, kad trumpose stovyklos dienos, šalia visos kitos programos, laikraštėlių redagavusių, ji prirašiusių ir pripiešusių tiek padaryta. Vartant jo puslapius, reikia džiaugtis, kad dar turime pakankamai raštingo ir paties jauniausiojo jaunimo. Tačiau reikia tam tikra prasme ir papriekiaštai, ypač ateitininkams moksleiviams ir studentams bendrai. Vasarą ir ne vasarą šios mūsų jaunimo organizacijos turi įvairias stovyklas, kursus ir kt. Juos tarpie raštingo jaunimo, kaip rodo ir čia minimas „Seimos Svyturys“, yra. Bet ar daug apie savo veiklą jie pateikia medžiagos periodinei lietuviškai spaudai? Lietuviškoji visuomenė beveik nieko nežino, kad vyksta tokios puikios moksleivių ir studentų stovyklos, neskaityto apie jas dienraščiuose bei savaitraščiuose, nesigroži spaudoje stovyklinėmis mūsų jaunimo nuotraukomis. Matome, kad mokančių rašyti ir fotografuoti netrūksta, trūksta gi tik reikalo supratimo apie savo veiklą informuoti ir visuomenę.

• **TECHNIKOS ŽODIS, 1969** Nr. 2. Leidžia Amerikos Lietuvių inžinierių ir architektų sąjungos Chicago skyriaus Technikinės

sąjungos sekcija. Vyr. redakt. G.J. Lazauskas, 208 W. Natoma Ave., Addison, Ill. 60101. Administracijos adresas: A. Pargauskas, 6643 S. Francisco Ave., Chicago, Ill. 60629. Metinė prenumerata 5.00 dol. studentams — 2.00 dol.

Šiame numeryje: VANDENS apsauga Anglijoje, Apie pirmąkart lietuvių inžinierių, Lietuvių techn. literatūroje, Medžiaga surišimui, Architektas Vytautas Petrauskas ir jo formos projektai, Jaunimo mokslinių darbų paroda, Penkeri metai nuo prof. Stp. Kolupailos mirties, Pramonių gaminių abstraktus menas, Gyvenime ir veikloje, Technikinė apžvalga.

• **R. SPALIS, GATVĖS BERNUKO NUOTYKIAI.** Apykasa jaunimui ir senimui. Antroji pataisyta laida, atspausdinta 1969 m. Išleido Dr. Vydūno Fondas. Viršelis ir iliustracijos dail. Alg. Trinkūno. Knyga kietai įrišta, 527 psl., tiražas 1500 egz., kainą kietais viršeliais 5.00 dol. minikštai — 4.00 dol., gaunama ir „Drauge“.

Paugliams ir jaunimui trūkstant gerų skaitinių, antroji šios knygos laida yra didžiai užgirtina. Kaip žinoma, R. Spalio „Gatvės bernuko nuotykių“ buvo viena iš labiausiai skaitomų čionykščių mūsų knygų. Gražiai ir intriguojančiai parašyta apysaka netrukus buvo išpirkta, ir jau kuris laikas, pirmąjį jos laidai išsisėmus, niekur šios knygos ne-

buvo galima gauti. Solidžiai išleista antroji jos laida dabar kiekvieno bus lengvai įsigijama. Tai puikus ir nuobodus skaitymas kiekvienam.

• **ATSIŪSTA PAMINĖTI** MŪSŲ SPARNAI, 1969 m. birželio mėn. Nr. 26. Lietuvių evangelikų reformatų žurnalas. Jį leidžia Lietuvos Evangelikų reformatų kolegija tremtyje. Redaguojas Jokūbas Kregždė, 2439 W. 51st St., Chicago, Ill. 60632. Administruoja Jonas Palšis, 5718 S. Richmond St., Chicago, Ill. 60629. Leidinio tiražas 2000 egz. Kaina — auka. Žurnale gvildinama ne vien tik religinės, bet ir šiaip visuomeninės bei kultūrinės temos. Žurnalas gausiai iliustruotas nuotraukomis, jo apimtis 88 psl.

• **LKDS BIULETENIS, 1969** m. gegužės mėn. Nr. 10. Leidžia Lietuvių krikščionių demokratų sąjungos Centro komitetas, 894 East 223 St., Euclid, Ohio 44123. Spaudos ir informacijos komisijos pirm. P. Balčiūnas, 1976 Beverly Hills Drive, Richmond Hts., Ohio 44143. Administracinio skyriaus vedėjas — A. Tamulionis, 414 E. 105th St., Cleveland, Ohio 44108.

• **PRANEŠĖJAS, 1969** m. birželio mėn. Nr. 2. Lietuvių žurnalistų sąjungos Centro valdybos neperiodinis biuletėnis. Leidžia LZS Centro valdyba. Redak-

cija: Vytis, 6641 South Albany Ave., Chicago, Ill. 60629. Telefonas: 312 737-5096. Administracijos adresas: Juozas Polikaitis — Ateitis, 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, Ill. 60629. Telefonas: 312 434-2243. Prenumerata metams JAV ir Kanadoje 5.00 dol., susipažinimui prenumerata 3.00 dol., garbės prenumerata 10.00 dol., visur kitur laisvajame pasaulyje 3.00 dol.

Naujasis „Mūsų Vyties“ numeris, grynai žurnalistine prasme, atrodo, jog yra tvarkomas skonių ir galvą turinčios redakcijos. Leidinį gražiai puošia meniškos puslapių Kristinos Bulotaitės nuotraukos. Duodama ir grožinės literatūros. Joje išsiskiria Izidos Petravičiūtės eilėraščiai, apie kuriuos jau galima kalbėti kaip apie nemeluoto žodžio poeziją. Kitos temos, ar tai būtų rašoma apie kartų skirtumus ar anketiniuose rėmuose būtų teikiama nuomonė apie šių dienų jaunimą, yra taipgi kampuotai aktualios. Akis užkliūva ir už įdomiai informacinio Juliaus Jurginio straipsnio (laiško iš Lietuvos) „Studentai dabartinėje Lietuvoje“. Tik va, rašant apie tenykštį gyvenimą, sakoma: „Visuomeninė santvarka panaikino komercinę ir kitokią konkurenciją dėl pelno. Nesimūšama ir dėl valdžios“. Tuo tarpu šioje giriamoj tarybinėje santvarkoje, kaip jos istorija rodo, dėl valdžios mušamasi, žudoma ir žudomasi nė kiek nemažiau, gal net daugiau, negu kitur. Argi ten gyvenantieji šito nemato ir nežino? „Mūsų Vyties“ lietuvių kalba apamai gana gera. Žinoma, didesnio atidumo niekada nebus per daug, nes puslapiuose dar pasitaiko, kad būsimajam laiko forma „sugrįž“ rašoma su „ž“ — „sugrįž“. Štokingi kalbinių smuktelėjimų vienas kitur pastebima.

Jeigu vienu atžvilgiu imsimė ir palyginsime „Ateitį“ ir „Mūsų Vytį“, tai matysime, kad „Atei-

tiš“ vis dėlto yra ateitininkiškesnė negu „Mūsų Vytis“ skautiškas. Pastarojo leidinio medžiaga daugumoj su akademinio skautizmo maža ryšio beturi. Tad ir būtų pageidautina, jeigu jau yra skautų akademių leidinys, labiau jame užgriebtų specialiai skautišką mintį ir kilstelėti ją iki akademinio lygio.

• **LAISKAI LIETUVIAMS** 1969 m. birželio mėn. Nr. 6. Tėvų jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros žurnalas. Vyr. redaktorius — Kęstutis Trimakas, S.J. Administratorius — Petras Kleinas, S.J. Metinė prenumerata — 5.00 dol. Adresas 2345 W. 56th St., Chicago, Ill. 60636.

Ivairėsių minčių ši kartą sukelia Vytauto Alanto straipsnis „Klumpakojis su poniu Giltine ant bedugnės krašto, kurio pagrindinė mintis nori įrodyti, kad mes čia savo tarpe, autoriaus žodžiais tariant, tik laužomės šonkaulius ir daužomės antausius. O tikrasis kelias, anot autoriaus, turi būti vienybė. Ar iš tikrųjų jau taip yra? Vytautas Alantas linkęs manyti, kad lietuvis tik svetimiesiems yra atlaides ir geras, o saviems visada gatavas kone galvas suskaldyti. Jeigu šitai būtų teisybė, tai į argumentus galėtų rikiuoti ir paties autoriaus čia atspausdintas raštas, kuris savuosiuose beveik nieko gero neranda, o vien tik piktumą kitiems.

Tačiau mūsų čionykštį bendruomeninį, politinį ir kultūrinį bruzdėjimą žieddami iš šalies, svetimieji dažnai apie mus susidaro kur kas geresnę nuomonę negu mes patys apie save. Iš Izraelio į Ameriką pakviesta kalbotyros mokslininkė štai ką pasakojo. Jai užsukus Izraelyje į JAV atstovybę vizos reikalą ir tenai vidutinio amžiaus pareigūnui (ne lietuviui ir su lietuviu nieko bendro neturėjusiam) išgirdus, jog įnai Chicago universitete dėstys be kito ko ir lietuvių kalbą, ano pareigūno lietuvių adresu prasitarta šitaip: „Lietuvių Amerikoje palyginti nėra daug, bet aš žinau, kad jie yra gyviausia ir geriausiai susiorganizavusi tautinė bendruomenė J. Amerikos Valstybėse“. Ir kada kiti ti gana dažnai šitaip apie mus atsiliepa, vargu ar teisinga patiemis taip kietai naudoti dėl „vienybės stokos“. Juo labiau, kai ir pats Alantas savo straipsnyje išsamiau ir nepaiškina, kas yra ta jo pasigendama vienybė, kokį turinį jos savokon rašantysis deda.

Jeį Alantas norėtų vienybės be pasaulėžiūrinio įvairumo, be visuomeninių ir kultūr. sambūrių gyvo, kūrybinio lenktynavimo, be dialogų ir nuomonių pasikeitimų laisvojoje spaudoje, tai jis mums pirštų bespalvė, neįdomia, iniciatyvą žlugdančią bendruomeninę ir valstybinę vienybę. Tačiau mūsų tautą pažadino ir jos laisvės atkūrimą paskelbė kaip tik ne šitokia pilkai vienybė „vienybė“, bet vienybė įvairumė, bendrojo tikslo siekiant. Spalvingoji vienybė, manytume ir turėtų būti idealas mūsų bendruomenės šakotame gyvenime. Bendrojo tikslo siekdami, atrodo, mes per daug į šunkelius dar nenuėjome, tad ir Vytauto Alanto pesimistiską mintį laikytume čia gal kiek ir per daug sutirštintą.

• **SEIMOS SVYTURYS, Nr. 1 ir Nr. 2.** Moksleivių ateitininkų sąjungos Dainavos stovyklos visuomeninis, tautinis, kultūrinis laikraštis. Tai šiemetinės vyresniųjų ateitininkų moksleivių stovyklos, vykusios Dainavoje nuo birželio 23 d. iki liepos 5 d. „oficijos“. Du išleisti numeriai pasižymi įvairumu, puslapių sutvarkymo ir piešinių išradinumu, rimta ir linksma nuotaika. Beveik reikia stebėtis, kad trumpose stovyklos dienos, šalia visos kitos programos, laikraštėlių redagavusių, ji prirašiusių ir pripiešusių tiek padaryta. Vartant jo puslapius, reikia džiaugtis, kad dar turime pakankamai raštingo ir paties jauniausiojo jaunimo. Tačiau reikia tam tikra prasme ir papriekiaštai, ypač ateitininkams moksleiviams ir studentams bendrai. Vasarą ir ne vasarą šios mūsų jaunimo organizacijos turi įvairias stovyklas, kursus ir kt. Juos tarpie raštingo jaunimo, kaip rodo ir čia minimas „Seimos Svyturys“, yra. Bet ar daug apie savo veiklą jie pateikia medžiagos periodinei lietuviškai spaudai? Lietuviškoji visuomenė beveik nieko nežino, kad vyksta tokios puikios moksleivių ir studentų stovyklos, neskaityto apie jas dienraščiuose bei savaitraščiuose, nesigroži spaudoje stovyklinėmis mūsų jaunimo nuotraukomis. Matome, kad mokančių rašyti ir fotografuoti netrūksta, trūksta gi tik reikalo supratimo apie savo veiklą informuoti ir visuomenę.

• **TECHNIKOS ŽODIS, 1969** Nr. 2. Leidžia Amerikos Lietuvių inžinierių ir architektų sąjungos Chicago skyriaus Technikinės

sąjungos sekcija. Vyr. redakt. G.J. Lazauskas, 208 W. Natoma Ave., Addison, Ill. 60101. Administracijos adresas: A. Pargauskas, 6643 S. Francisco Ave., Chicago, Ill. 60629. Metinė prenumerata 5.00 dol. studentams — 2.00 dol.

Šiame numeryje: VANDENS apsauga Anglijoje, Apie pirmąkart lietuvių inžinierių, Lietuvių techn. literatūroje, Medžiaga surišimui, Architektas Vytautas Petrauskas ir jo formos projektai, Jaunimo mokslinių darbų paroda, Penkeri metai nuo prof. Stp. Kolupailos mirties, Pramonių gaminių abstraktus menas, Gyvenime ir veikloje, Technikinė apžvalga.

guoja Vyt. Alantas. Antraštės vinjetė piešė Jonas Gaizutis. Spausdino Vilties spaustuvė Clevelande. Tiražas — 350 egz.

• **Vytautas Rimkus, LIETUVIŲ SUKILIMAS VILNIUJE** 1911 m. Iš asmeniško prisiminimų ir išgyvenimų. Atspaudas iš „Europos Lietuvio“ 1969 m. Nr. 10-18. Leidinys 48 psl. Spausdinta Nidos spaustuvėje, I. Ladbroke Gardens, London, W. II, Gt. Britain.

• **EGLUTĖ, 1969** m. birželio mėn. Nr. 6. Laikraštėlis vaikams. Redakcija, administracija, spaustuvė — Nekaltai Pradėtosios Marijos seserų, Putnam, Conn. 05260. Metinė prenumerata 5.00 dol.

• **SKILTIS, 1969** m. gegužės mėn. Nr. 12. Vinco Krėvės ir Perkūno dr-vės Chicagoje gausiai fotografijomis ir piešiniais iliustruotas laikraštėlis.

• **SILAINĖ 1949-1969**, Detrito Lietuvių tautinių šokių grupės Silainės jubiliejinis leidinys. Silainės tėvų komitetas. Redaguojas Alfonsas Nakas. Viršelį piešė Dangerutis Velavičius, Jono Gaizučio, Prano Gobio, Vytauto Maželio ir kt. Tiražas — 500 egz. Spaudė M. Morkūno spaustuvė Chicagoje. Leidinys 36 psl.

— Maža gyvatė, didelė gyvatė — vis tiek gyvatė. (Linkuviškių

— Paukštį plunksnos gražina, o žmogų — protas. (Veivėriškių patarlė).

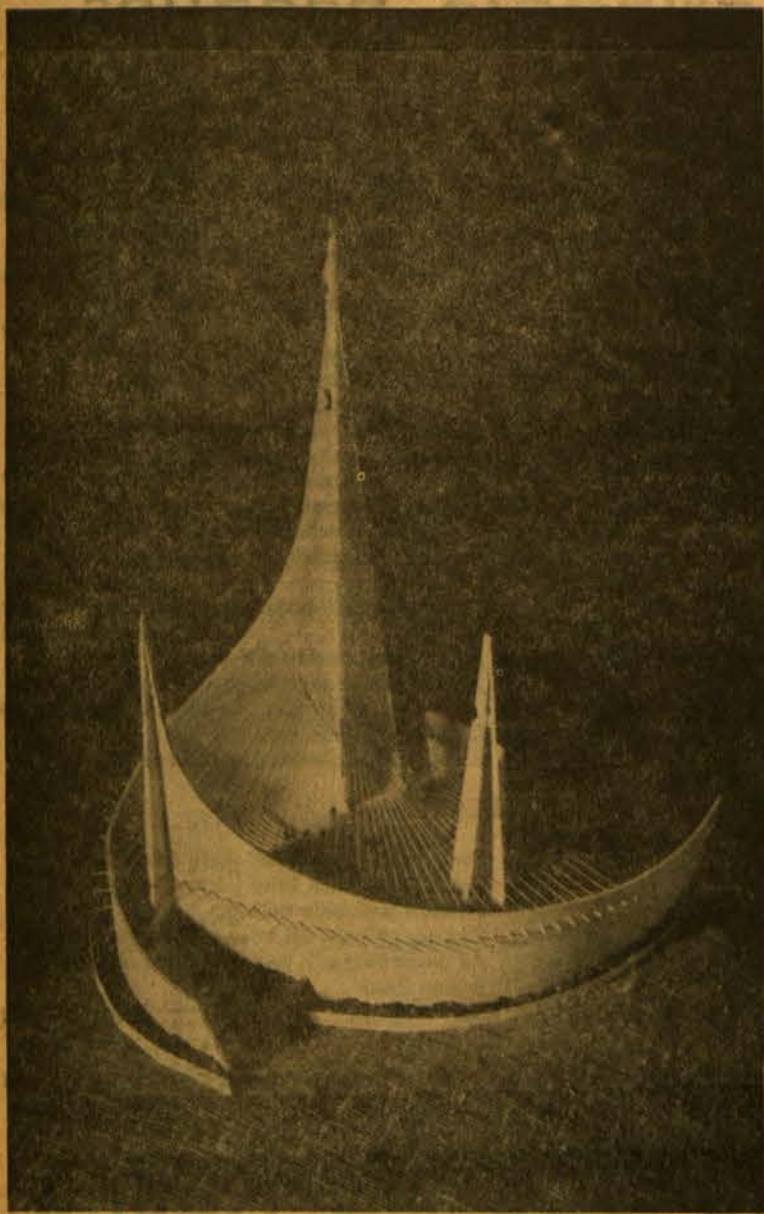
— Meščiama jėga, o žmogus — razumu. (Keturalakiškių patarlė).

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY

Manufacturers

Rankomis išpaušyti paveikslų rėmai — pritaikinti paveikslams ir skelbimams rėmai — metalu apdėti rėmai.

Lietuvių paminklinės bažnyčios Romoje projekto modelis. Archit. Jonas ir Rimas Mulokai. Idėja: Lietuvių tautos tragedijos karo ir pokario metais prisiminimas; sukurti sviedė lietuvius į visus pasaulio kraštus; todėl pastato sienos iš vieno kopyltulpio formos metasi radialiai, sudarydamos pastato erdvę; nuo kopyltulpio formos visa architektūra išvystyta, funkcionalės struktūros principus paliekant domimuojančius; bokšto viršaus pakabintas ant lyno stogas, viena dalim dengtas stiklu; lenktos sienos prima įtampą kabanties stogo sistemos; kitos dvi sienos prasideda mažesniais kopyltulpių formos bokšteliais; trys atsimetančios sienos sudaro tris nevienodus įėjimus.

Kultūrinė kronika

• **Tomo ir Henriko Mannų**, žinomų vokiečių rašytojų, laiškai buvo išleisti Vakarų Vokietijoje ir yra vokiečių meilai skaitomi. Mums daugiau žinomas rašytojas Tomas Mannas, Nobelio premijos laureatas. Šio šimtmečio pradžioje jis buvo pamėgęs mūsąją Nidą, kur vienos kalvos (32 metrai aukščio) viršūnėje buvo pasistatęs gražų lietuviško stiliaus namelį, papuoštą lietuviškais drožiniais. Nidoje gyvenamas, rašytojas mielai kalbėdavosi su lietuvišiais žvejais, juos paguosdavo, o kartais ir sušelpdavo. Tomas Mannas mirė 1955 metais.

• **Lietuvių mokytojų grupė** iš Seinų apskritys (dabar lenkų

okupuota Lietuvos dalis) atvyko į Vilnių ir Mokytojų tobulinimosi institute klausosi universiteto ir Pedagoginio instituto dėstytojų paskaitų apie lietuvių kalbą, literatūrą, dailę ir muziką. Moko ir Lietuvos istorijos, kuri jiems perduodama per maskolišką prizmę. Mokytojų grupėje yra Punksko, Naviniku, Zvikeliu, Vidugiriu, Jodeliškės ir kitų lietuviškų mokyklų mokytojai, viso 15 žmonių. Mainų keliu ir šiais metais į Lenkiją išsiųstas tam tikras Lietuvos lenkų (Vilniaus krašto) mokytojų skaičius.

• **Pauliaus Širvio**, dusetiško poeto, nauja poezijos knyga "Ir nusinėšė saulė miškai" išleista Vilniuje.

AKADEMINĖS PROŠVAISTĖS

Pogrindžio poezija Rusijoje

(Atkelta iš 8 pusl.)

jiems yra kalėjimas jų kūrybos polėkiams. Norėdami išsakyti savo susikaupusius nepasitenkinimo jausmus, jie ėmė leisti slapčius ar pusiau slapčius žurnalus. Atsirado "Figos Lapas", "Mėlynoji Saga", "Herezija". Rankraščiuose, mašinėlė rašytuose lapuose, mimiografu multiplikuojamuose tekstuose ėmė plisti slaptos ontologijos, žurnalai, rinkiniai. Jie leidžiami per rankas, skaitomi studentų ir jaunų rašytojų būreliuose. Stipriausias iš tokių slaptų sąjūdžių — SMOG (pavadinimas sudarytas iš pirmųjų raidžių rusiškų žodžių: Pasaulis, mintis, paveikslas, gėlė), apjungęs rašytojus, poetus, tapytojus, skulptorius.

Slapti žurnalai ir kalinami jų redaktoriai

Šitoji grupė išleido žurnalą "Syntax", kuris pasirodė 1959 m. ir kurio redaktorių A. Ginzburgas buvo nusmerktas dvejiems metams sunkių darbų kalėjimui. Vieton to žurnalo buvo išleistas "Bumerangas". Šio redaktorių V. Osipovas taipgi buvo įkalintas. Tada buvo pradėti leisti "Feniksas" (1961-1966), "Lempa, Sezonai, Dirbtuvė". Pagaliau 1965 m. SMOG išleido "Sfinksus", kurių įžangoje buvo pabrėžta: "Nebandykite spėlioti, kaip ilgai Rusijos menas bus priverstas vystytis nenormaliose sąlygose. Vienas dalykas tikras — taip nebus amžinai. Tokia yra istorinė raidos logika. Tauta negali egzistuoti be meno... Jeigu politiniai vadai neturi pakankamai proto tai suprasti, jie verti pasigailėjimo".

Slaptosios poezijos rinktinė

Iš trijų svarbesniųjų slaptų Sovietų Sąjungoje pasirodžiusių žurnalų — "Syntax", "Feniksas" ir "Sfinksas" surinkti ryškiaji poezijos kūrinių išleisti JAV-se knygoje "Russia's Underground Poets" (išleido Fr. A. Praeger leidykla New York 1969 m. 92 psl. 4.95 dol.). Eilėraščių parinko ir išvertė K. Bosley, D. Pospelovs, J. Saniet. Čia į šią antologiją sudėta net daugiau kaip 40 poetų kūrinių nuo Pasternako iki Jeromino. Kai kurie eilėraščiai sukurti būnant kalėjimuose. Knygos įžangoje su tų Sovietų pogrindžio poetų kūryba supažindina Janis Sapiets.

Jis pažymi, kad "Syntaxe" yra pesimistiškiausias iš šių slaptųjų žurnalų. Daugiausiai žadan-

ti "Syntaxe" poetas yra Brodskis (gimęs 1940 m.), kurį bolševikai 1964 m. nuteisė penkeriems metams sunkių darbų kalėjimo už "Parazitizmą". Bet jis pasidare, šalia Pasternako, vienas žinomesnių Rusijos poetų užsienyje. Jo eilėraščių rinkinys 1967 m. išleistas Anglijoje ir jis daugiau žinomas sveturių, kaip pačioje Rusijoje.

"Feniksas" duoda platesnį idėjų spektrą ir daugiau kūrybinių eksperimentų. Čia daugiau jaučiamas itala Majakovskio, Pasternako, Bloko, Gumilovo. Viena idėmesniųjų "Fenikso" poetų yra Gorbanevskaja. Žurnale yra ir kietos satyros. Pvz. Oniežsakaja eilėrašty "Maskvos auksas" aštriai puola Sovietų sistemą, tar-dama:

Aukšinis penkmečio planas
Net ir dantys su aukso

karūnomis
Viskas, kas miela,
Mano tėvyneje statoma ant

kaulų.
Chronologiškai sekantis žurnalas — "Sfinksas" (1965 m., redaguotas ištremtojo Tarsio). Čia Michailovas kalba apie koncentracijos stovyklas, gi Leonidas Školnikas smerkia spalio revoliuciją, kuri "sąžinę pritrėnkė iki sąmonės netekimo" (knocked conscience unconscious).

Nesitaikys prie komunizmo
prokrustiškos lovos

Slaptasis žurnalas "Feniksas" pasirodė 1966 m., redaguotas Galaskovo, pažymėjo, kad vienas bendras jo bendrabarbių bruozas tai atsisakymas "pristatytis prie socialistinės dogmos prokrustiškos lovos". Šio žurnalo bendradarbiai Siniavskis ir Danieliulis — sunkių darbų kalėjime. Protesto demonstracijas ruošė tos grupės narys V. Bukovskis irgi trejiems metams uždarytas į kalėjimą. Jo du draugai — Jevgenij Kušev ir Vadim Delaunay nuteisti sąlyginai. Redaktorių Galanskov drauge su Dobrovolskiu ir Vera Laškova areštuoti ir patraukti teisman (1968 m.). Galanskovas nuteistas 7 m. sunkių darbų kalėjimo, Dobrovolskis 2 metams, Laškova metams.

Šitaip jaunieji rusai, iš slaptų žurnalų redakcinių grupių, eidami į kalėjimus ir vergų darbų stovyklas bei psichiatrines ligonines kovoja dėl žodžio ir kūrybos laisvės Rusijoje. Tesingas buvo A. Aronovas pogrindžio laik-

rašty skelbdamas, kad tos grupės poetai yra sukilime, ištremime, kalėjime.

"Nenoriu jūsų duonos,
primirkusios ašaromis"

Galanskovas skundžiasi, kad "tame pragare jam nebeliko oro alsuoti". Gyvenimas tapo baisus kaip kalėjimas, pastatytas ant kaulų... Aš nenoriu jūsų duonos, permirkusios ašaromis... Aš verkiu ne dėl mirusiųjų; iš tikrųjų, aš nežinau, kas yra gyvas ir kas miręs".

Vladimiras Kovšiną skundžias: "Jūs ir aš esame laikomi lyg vaikais: jie vis mus dar beveveda už nosies". A. Timofejevskis pripažįda atmosferą dūšauja, kad "tamsa pririša prie kančios suolą; ji, kaip vampyras, sėlina prie gerklės".

Idomu, kad toje pogrindžio poezijoje esama ir stiprių religinių balsų. Jie aprašo pamaldas, jie parafrazuoja psalmes, jie šaukia Kristaus, Pvz. D. Samislovas prašo Karalių Kristų, kad praverstų naują revoliuciją ir vėl atsiųstų savo evangelistus. O svarbiausia — jie ilgisi laisvės ir kartu su Leonidu Školniku šaukiasi:

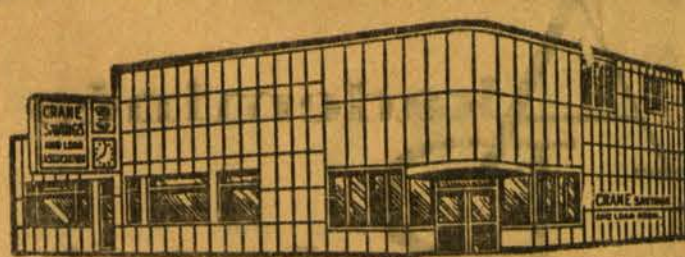
Kur tu esi, Trojos arkly?
Kodėl tu
per juodą asfaltą
nešoki
per kaktą tos
planavimo karalystės.
Mes dar tebesame gyvi.

IESKO DINGUSIO
TYRINETOJO

Speciali Brazilijos ir Kolumbijos mokslininkų ekspedicija pradėjo tyrinėti Amazonės upės srities džiungles. Į komisią įjungiami ir šiaip jau darbininkai, jų tarpe ir nuotykių ieškotojai. Vienas iš tokių nuotykių ieškotojų — tyrinėtojas mėgėjas buvo Julian Gil, seniau drauge su amerikiečiais Korėjoje kariavęs. Jis įsijungė į ekspediciją ir tyrinėjimų metu dingęs. Buvo sudaryta speciali komisija jį surasti. Ji turėjo plaukti keturių tonų laivu Amazonės upe, pasiekti Gil dingimo vietą ir toliau džiunglėse ieškoti. Ekspedicija veda vienas indijonas, gerai pažįstas džiunglėse. Jis susirišo su džiunglėse gyvenančiomis indijonų gentimis, tačiau jos neturėjo žinių apie Gil. Šios indijonų genties vyrai yra didžiulio ūgio, jų lankos ilgos ir siekia kelius. Jie nepažįsta civilizacijos ir gyvena kaip laukiniai.

K. K.

DRAUGAS, šeštadienis, 1969 m. liepos mėn. 19 d.

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

B. R. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th Street Tel. LAfayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING SPACE

5 1/4%

4 3/4%

Mokamas už Vieną Metu
Certifikatų sąskaitas
Minimum \$5,000.00

Naujas aukštas dividendas mokamas už
investavimo sąskaitas.

PINIGAI INESTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMČIUS NUO 1 D.
Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS: PIRMAD. ir KETVIRTAD. 9 v. r. iki 5 v. v.
ANTRAD. ir PENKTAD. 9 v. r. iki 5 v. v.
SESTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. — Trečiad. uždaryta

MAZEIKA & EVANS FUNERAL HOME

THREE
AIR-CONDITIONED CHAPELS

Parking Facilities

6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYs MODERNIOS KOPLYCIOS:

2533 West 71st Street Tel. 476.2345
1410 So. 50th Ave., Cicero Tel. TO 3-2108-09

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO
MR. NELSON
SAVININKO

SAINT CASIMIR
MONUMENT CO.
3914 West 111th Street

Didžiausias Paminklams Planų
Pasirinkimas Visame Mieste.
Telef. — CEDarcrest 3-6335
Vienas blokas nuo kapinių.

E U D E I K I S

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

Dovydas P. Gaidas — Geraldas F. Daimid

TRYs MODERNIŠKOS KOPLYCIOS:

4330-34 South California Avenue
Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852

4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas — YARds 7-1741-2

Perskaite Drangą, draukite kitiems pasiskaityti.

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEP. C. LACK IR SŪNŪS
(LACKAWICZ)

2424 W. 69th Street Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd Place Tel. VIRginia 7-6672

PETRAS BIELIŪNAS

4348 S. California Ave. Tel. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 S. Lithuania Ave. Tel. YARds 7-3491

POVILAS J. RIDIKAS

3354 S. Halsted Street Tel. YARds 7-1911

JURGIS F. RUDMIN

3319 S. Lithuania Ave. Tel. YARds 7-1138-1139

VASAITIS — BUTKUS

1446 S. 50th Ave., Cicero, Ill. Tel. OL 2-1003

LEO'S SINCLAIR SERVICE

LEONAS FRANKUS

Stabdžiai, Sankabos, Transmisijos,
Tune-up ir Motoru Remontas

5759 So. Western Ave.

Kampas 58th Street

Telefonas — PRospect 8-9533

G E L Ė S

Vestuvės, banketams, laidotuviams
ir kitokioms progoms

G U B E R T A U S K U

BEVERLY HILLS GELANYCIA

2443 W. 83rd Street, Chicago, Illinois
Tel. PR 8-0832 — PR 8-0834

SKELBKITES "DRAUGE".

EARN **5 1/4%** PER ANNUM
ON
\$1000

INTEREST COMPOUNDED DAILY

Standard Federal pays 5 1/4% interest per annum on savings certificates of \$1,000.00 or more. Issued for 6 months.

A 90 day gold eagle passbook account which pays 5% per annum (\$50.00 minimum) is also available. Regular passbook savings earn 4 1/4% per annum. Interest is compounded daily, paid quarterly. Savings in by the 10th earn from the 1st.

STANDARD
FEDERAL

Savings and Loan Association of Chicago
Assets over \$141,500,000.00 • Reserves and Surplus over \$12,000,000.00 (more than twice the legal requirements)
Federal Charter • Federal Supervision
4192 Archer Avenue at Sacramento • Chicago, Illinois 60632 • VI 7-1140
HOURS: Mon., Thurs. 9 A.M. - 8 P.M. • Tues., Fri. 9 A.M. - 4 P.M. • Sat. 9 A.M. - 12 Noon • Wed. - No Business Transacted

